

**PROGRAM ROZWOJU
SUBREGIONU ZACHODNIEGO
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
na lata 2007-2013**

Rybnik, 1 marca 2010

Spis treści

1. Diagnoza Subregionu Zachodniego województwa śląskiego.....	6
1.1. Potencjał położenia geograficznego i charakterystyka Subregionu Zachodniego.....	6
1.2. Potencjał społeczno – gospodarczy.....	9
1.2.1. Demografia	9
1.2.2. Gospodarka Subregionu i aktywność gospodarza mieszkańców	11
1.2.3. Tereny inwestycyjne	12
1.2.4. Bezrobocie	13
1.2.5. Infrastruktura społeczna.....	14
1.2.6. Infrastruktura komunalna.....	14
1.2.7. Społeczeństwo informacyjne	16
1.2.8. Infrastruktura transportowa.....	16
1.3. Analiza problemowa obszarów w których będzie realizowane PRSZ	19
1.3.1. Transport.....	19
1.3.2. Społeczeństwo informacyjne	19
1.3.3. Tereny przemysłowe oraz degradacja przestrzeni miejskiej.....	20
1.3.4. Potencjał kulturalny i turystyczny.....	20
1.3.5. Ochrona środowiska.....	22
1.4. Założenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego dla obszaru Subregionu Zachodniego	23
1.5. Analiza SWOT	24
2. Strategia rozwoju subregionu – cel główny, cele szczegółowe zgodne z celami i kierunkami zawartymi w strategii rozwoju województwa.....	30
2.1. Cel główny.....	30
2.2. Cele szczegółowe.....	30
2.3. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi.....	38
3. Lista projektów	40
4. Plan finansowy – zgodny z planem finansowym RPO WSL.....	45
5. Szczegółowy system zarządzania.....	50
5.1. Nadzór i koordynacja.....	50
5.2. System wyboru projektów do PRSZ.....	50
5.3. Wdrażanie Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego.....	52
5.4. System monitoringu	53
6. Informacja o prowadzonych konsultacjach społecznych	53

WSTĘP

Niniejszy Program Rozwoju Subregionu Zachodniego (PRSZ) powstał w celu absorpcji środków alokowanych dla Subregionu Zachodniego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego 2007-2013 (RPO WSL). Zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej RPO WSL 27 kwietnia 2007r. podpisano porozumienie w sprawie przygotowania PRSZ, które jest podstawą prawną powstania dokumentu, a także porozumienie dot. realizacji PRSZ (z dnia 5 lipca 2007r.).

Jednostki administracyjne, których przedstawiciele podpisali porozumienie:

1. gmina Czerwionka - Leszczyny
2. gmina Gaszowice
3. gmina Godów
4. gmina Gorzyce
5. gmina Jastrzębie Zdrój
6. gmina Jejkowice
7. gmina Kornowac
8. gmina Krzanowice
9. gmina Krzyżanowice
10. gmina Kuźnia Raciborska
11. gmina Lubomia
12. gmina Lyski
13. gmina Marklowice
14. gmina Mszana
15. gmina Nędza
16. gmina Pietrowice Wielkie
17. gmina Pszów
18. gmina Racibórz
19. gmina Radlin
20. gmina Rudnik
21. gmina Rybnik
22. gmina Rydułtowy
23. gmina Świerklany
24. gmina Wodzisław Śląski
25. gmina Żory
26. powiat raciborski
27. powiat rybnicki
28. powiat wodzisławski

Wymienione podmioty są stronami porozumienia i wspólnie dążyć będą do realizacji celów zawartych w PRSZ. Cele, które zostały ujęte w Programie są nie tylko pochodną dokumentów strategicznych poziomu regionalnego, ale przede wszystkim stanowią syntetyczne zestawienie celów rozwoju poszczególnych uczestników porozumienia.

Podstawą opracowania Programu jest postanowienie Zarządu Województwa Śląskiego o rozdysponowaniu ok. 40% środków dostępnych w ramach RPO WSL na lata 2007-2013 w trybie procedury Programów Rozwoju Subregionów. Rozwiązanie takie zostało przyjęte w związku z postulatami powiatów, miast i gmin województwa śląskiego o przeznaczeniu ze środków RPO WSL puli na dofinansowanie kluczowych zadań inwestycyjnych, których realizacja jest istotna z punktu widzenia założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020. W ramach środków dedykowanych subregionom, podzielono kwotę 598 mln EUR, która następnie została rozdysponowana pomiędzy projekty Indykatywnego Planu Inwestycyjnego (14 projektów kluczowych¹) oraz Programy Rozwoju Subregionów. Do podziału środków zastosowano algorytm określający pulę pieniędzy dla każdego z czterech subregionów. W algorytmie tym uwzględniono trzy kryteria: populację ludności (1/3), PKB w przeliczeniu na mieszkańca(1/3) oraz wysokość rejestrowanego bezrobocia (1/3). Suma alokacji liczonych według poszczególnych kryteriów określa łączną kwotę dla każdego z subregionów:

Tabela 1 Alokacja środków dla Subregionów Województwa Śląskiego w ramach Indykatywnego Planu Inwestycyjnego oraz Programów Rozwoju Subregionów

Subregion	Liczba mieszkańców	% Mieszkańców	Wysokość alokacji (€)	% alokacji	Alokacja na mieszkańca (€)
Centralny	2.860.582	61,0	359.091.134	60,0	125,53
Południowy	647.522	13,8	78.705.084	13,2	121,55
Północny	537.112	11,5	77.791.155	13,0	144,83
Zachodni	640.559	13,7	82.572.627	13,8	128,91
Razem	4.685.775	100,0	598.160.000	100,0	127,65

Źródło: RPO WSL na lata 2007-2013

Programy Rozwoju Subregionów muszą być spójne z dokumentami strategicznymi dla rozwoju Województwa Śląskiego i stanowić uzasadnienie dla wydatkowania środków alokowanych dla danego Subregionu. Podstawowym elementem Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 jest uzgodniona lista projektów, które zostały uznane za szczególnie istotne dla rozwoju subregionu, a ich realizacja przyniesie poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocni wizerunek tego subregionu oraz przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji w rozwoju społeczno-ekonomicznym. Projekty ujęte w niniejszym PRSZ, spełniające wymogi formalne i

¹ Na skutek zastosowania tzw. mechanizmu kompensacyjnego istnieje 19 projektów kluczowych

merytoryczno-techniczne Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, uzyskują dofinansowanie z pominięciem procedury konkursowej.

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 został opracowany na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 oraz zgodnie z Wytycznymi do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów. Dokument ten jest zgodny ze wszystkimi aktami prawnymi i innymi dokumentami przygotowanymi przez Wspólnotę Europejską oraz Polskę regulującymi sposoby realizacji polityki strukturalnej Unii Europejskiej w okresie programowania na lata 2007-2013.

Tabela 2 Tabela finansowa Programów Rozwoju Subregionów w PLN

Działanie	Alokacja na PRS	Centralny	Południowy	Północny	Zachodni
Działanie 2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	200 000 000	141 200 000	8 320 000	22 840 000	27 640 000
Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych	140 000 000	94 480 000	8 000 000	18 200 000	19 320 000
Poddziałanie 3.2.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	42 480 000	29 360 000	0	6 360 000	6 760 000
Działanie 4.1. Infrastruktura kultury	40 000 000	24 000 000	5 280 000	5 200 000	5 520 000
Działanie 5.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	28 000 000	16 800 000	0	0	11 200 000
Działanie 5.2. Ograniczanie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku oraz zdegradowanych obszarów	89 280 000	61 600 000	0	8 000 000	19 680 000
Działanie 5.3. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	52 000 000	31 120 000	7 000 000	6 760 000	7 120 000
Działanie 6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu	90 720 000	0	29 880 000	29 520 000	31 320 000
Poddziałanie 6.2.1. Rewitalizacja - duże miasta	18 440 000	7 080 000	0	5 520 000	5 840 000
Poddziałanie 6.2.2. Rewitalizacja – małe	80 000 000	0	26 320 000	26 040 000	27 640 000

miasta					
Poddziałanie 7.1.1. Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych	45 000 000	0	0	35 000 000	10 000 000
Poddziałanie 7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	160 000 000	0	70 040 000	27 720 000	62 240 000
Suma	985 920 000	405 640 000	154 840 000	191 160 000	234 280 000

Źródło: Wytyczne do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów

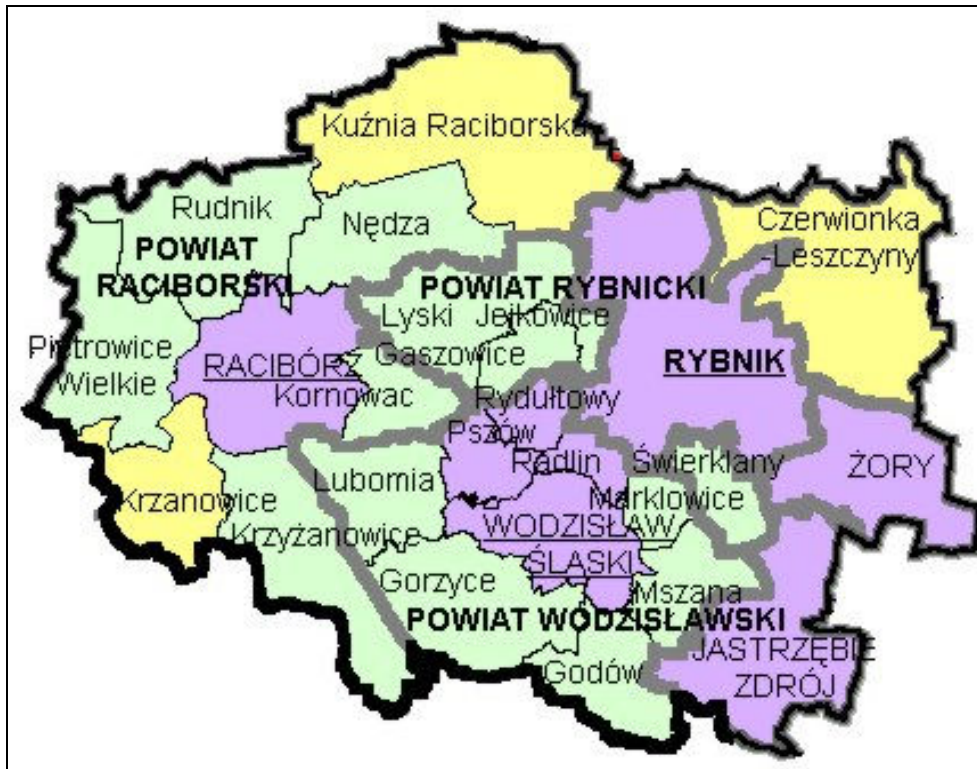
1. Diagnoza Subregionu Zachodniego województwa śląskiego

Diagnoza Subregionu Zachodniego została opracowana na podstawie danych statystycznych GUS (Bank Danych Regionalnych oraz roczniki statystyczne) oraz dokumentów strategicznych Gmin i Powiatów wymienionych we wstępie niniejszego opracowania.

1.1. Potencjał położenia geograficznego i charakterystyka Subregionu Zachodniego

Subregion Zachodni jest położony w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, na pograniczu trzech pasów ukształtowania powierzchni Polski: pasa nizin, wyżyn i kotlin. Możemy tu wyróżnić następujące krainy geograficzne: Kotlina Raciborska i Płaskowyż Głubczycki (Nizina Śląska), Płaskowyż Rybnicki (Wyżyna Śląska), Kotlina Ostrawska i Kotlina Oświęcimska. Teren jest zróżnicowany od 178 m n.p.m w Turzy koło Kuźni Raciborskiej w Kotlinie Raciborskiej do 325 m n.p.m (Góra Ramża) na Płaskowyżu Rybnickim, w zlewni rzeki Odry i zajmuje obszar 1354 km². Gęstość zaludnienia wynosi 473 osoby na km².

Rysunek 1 Subregion Zachodni – podział administracyjny

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Subregion pod względem ekonomicznym położony jest na osi powiązań pomiędzy Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym i Karwińsko-Ostrawskim Okręgiem Przemysłowym. Subregion Zachodni wykazuje tendencje do rozwoju policentrycznego z ośrodkiem w Rybniku i do rozwoju osadnictwa w korytarzach transportowych łączących Subregion Zachodni z Republiką Czeską w tym Aglomeracją Ostrawską i Ziemią Opawską poprzez międzynarodowe przejścia graniczne w Chałupkach i Pietraszynie oraz przejścia małego ruchu granicznego.

Obszar jest korzystnie zlokalizowany pod względem zasięgu oddziaływania planowanych inwestycji centralnych: bezpośrednio autostrady A1 i pośrednio autostrady A4 oraz zbiornika „Racibórz” na Odrze. Uwarunkowania te stwarzają dogodne warunki rozwoju społeczno-gospodarczego dla subregionu. Główny ośrodek rozwojowy - Rybnik leży w odległości ok. 50 km od Katowic – stolicy województwa śląskiego, ok. 120 km dzieli miasto od Krakowa oraz ok. 25 km od przejścia granicznego z Czechami w Chałupkach.

W skład subregionu wchodzi następujące jednostki administracyjne:

- miasta na prawach powiatu: *Jastrzębie Zdrój, Rybnik i Żory,*
- powiaty: *raciborski, rybnicki, wodzisławski,*

- gminy: *Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Gorzyce, Jejkowice, Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska, Lubomia, Lyski, Marklowice, Mszana, Pszów, Racibórz, Radlin, Rydułtowy.*

Występują tu także 2 euroregiony:

1. Euroregion „Silesia” z siedzibami w Raciborzu i Opawie
2. Euroregion „Śląsk Cieszyński” z siedzibami w Cieszynie i Czeskim Cieszynie (Jastrzębie Zdrój).

Jednym z ważnych potencjałów jest liczba ludności. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców zamieszkujących Subregion Zachodni, stanowi on po konurbacji katowickiej drugi pod względem liczby ludności (640,6 tys.) obszar zaglomerowany² w województwie.

Rysunek 2 Mapa Subregionu Zachodniego z uwzględnieniem sieci drogowej i osadniczej

Źródło: www.subregion.pl

Subregion Zachodni pokrywa się terytorialnie i funkcjonalnie z dawnym Rybnickim Okręgiem Węglowym (ROW, a obecnie Rybnickim Okręgiem Przemysłowym), jednakże jego nazwa nie

² Województwo Śląskie 2006 – podregiony, powiaty, gminy. GUS Katowice 2006r.

odzwierciedlała w pełni charakter obszaru, który oprócz Rybnika posiada jeszcze cztery duże ośrodki rozwojowe: Jastrzębie Zdrój, Racibórz, Wodzisław Śląski i Żory. Pozostałe gminy subregionu są pod silnym wpływem ośrodków kluczowych³.

Specyfika głównych ośrodków wzrostu subregionu zachodniego ma charakter przemysłowo-usługowy (z wyjątkiem Wodzisławia Śląskiego, gdzie przeważa model usługowo-przemysłowy). Rozwój regionu w najbliższych latach powinien doprowadzić do odchodzenia od modelu przemysłowego na rzecz rozwoju sektora usług (będzie to widoczne szczególnie w Rybniku, który jako naturalny lider będzie wyznaczał trend rozwojowy dla reszty ośrodków subregionu).

1.2. Potencjał społeczno – gospodarczy

1.2.1. Demografia

Obszar subregionu zachodniego zamieszkiwało w 2006r. 638,5 tys. mieszkańców. Mieszkańcy subregionu zachodniego stanowią ponad 13,5% populacji całego województwa śląskiego i około 1,67% ogółu ludności w Polsce.

Spółeczność Subregionu Zachodniego w znaczącej części nie jest autochtoniczna. Duża ilość osób poszukujących pracy w sektorze węgla kamiennego osiedliła się na obszarze Subregionu Zachodniego w okresie 1960-1980. Niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz niechęć do podwyższania kwalifikacji sprawiły, że region ten posiada wciąż najbardziej niekorzystną strukturę wykształcenia w województwie. Jedynie nieco ponad 6,5% mieszkańców posiada wykształcenie wyższe (w całym województwie wskaźnik ten sięga już ponad 9%).

Z analizy danych demograficznych za lata 2000-2006 wynika, iż sumaryczna liczba osób zamieszkujących terytorium Subregionu powoli, jednak systematycznie maleje.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące poszczególnych jednostek wchodzących w skład Subregionu zauważamy, iż w dwóch powiatach (rybnickim i wodzisławskim) liczba mieszkańców powoli rośnie. W przypadku powiatu rybnickiego wzrost liczby ludności związany jest z dodatnim saldem migracji oraz przyrostu naturalnego, natomiast w powiecie wodzisławskim za wzrost ilości mieszkańców odpowiada dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego. W całym Subregionie od 2000r. notujemy dodatni przyrost naturalny (ok. 1,4 promila rocznie, w 2006r. – 1,7 promila), co oznacza, że malejąca liczba mieszkańców ma związek z niekorzystnym saldem migracji (-4,6 promila w 2006r.). Migracja jest po części spowodowana także przemieszczaniem się mieszkańców miast na tereny podmiejskie. Podstawowe dane dotyczące liczby mieszkańców znajdują się w tabeli poniżej.

Z każdym rokiem maleje liczba pracujących. Na przestrzeni ostatnich 6 lat zanotowano spadek o 6,3 tys. (142,8 tys. pracujących w 2000r i 136,5 tys. w 2006r.), co potwierdza tendencję dla całego województwa i kraju.

³ Aglomeracja Rybnicka - zarys typologii osadniczej. Robert Krzysztofik, 2007r.

Tabela 3 Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Ludność w wieku					
	2003			2006		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Polska	8 349 808	24 038 777	5 802 023	7 660 567	24 481 670	5 983 242
Województwo Śląskie	739 200	3 261 503	714 279	858 774	3 058 286	752 077
Subregion Zachodni	140556	418602	84324	126 362	420 719	91 517
Powiat raciborski	24198	71882	17128	21 026	72 257	17 921
Powiat rybnicki	16878	45698	10523	15 296	47 298	11 058
Powiat wodzisławski	34228	97747	23172	31 051	99 328	24 843
Jastrzębie Zdrój	21627	64740	10108	19 587	62 959	12 170
Rybnik	30541	92978	18753	27 356	93 904	20 128
Zory	13084	45557	4640	12 046	44 973	5 397

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDR oraz Województwo Śląskie – Podregiony, Powiaty, Gminy 2004, 2007).

Na podstawie powyższych danych wyraźnie widać tendencję do zmniejszania się liczby mieszkańców Subregionu Zachodniego, będących w wieku przedprodukcyjnym (19,7% w 2006r.), na rzecz rosnącej liczby osób w wieku poprodukcyjnym (14,3% w 2006r.). W 2003r. rozkład poszczególnych grup aktywności zawodowej przedstawiał się następująco:

- ok. 24,6% ludności jest w wieku przedprodukcyjnym,
- ok. 63,5% to ludność w wieku produkcyjnym,
- ok. 11,9% to ludność w wieku poprodukcyjnym.

Trend dla całego kraju obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem				
	j.m.	2003	2005	2006
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,9	20,1	20,09
w wieku produkcyjnym	%	62,9	64,2	64,21
w wieku poprodukcyjnym	%	15,2	15,7	15,70

Źródło: GUS, BDR

Podobnie jak w całym kraju, także w województwie śląskim oraz samym subregionie zachodnim prognozuje się spadek liczby ludności. Poniższe zestawienia przedstawiają prognozę ludności w latach 2010-2030.

Tabela 5 Prognoza ludności w latach 2010-2030 w tys.

Rok	2010	2015	2020	2025	2030
Populacja ludności dla Polski	37899	37626	37229	36598	35693

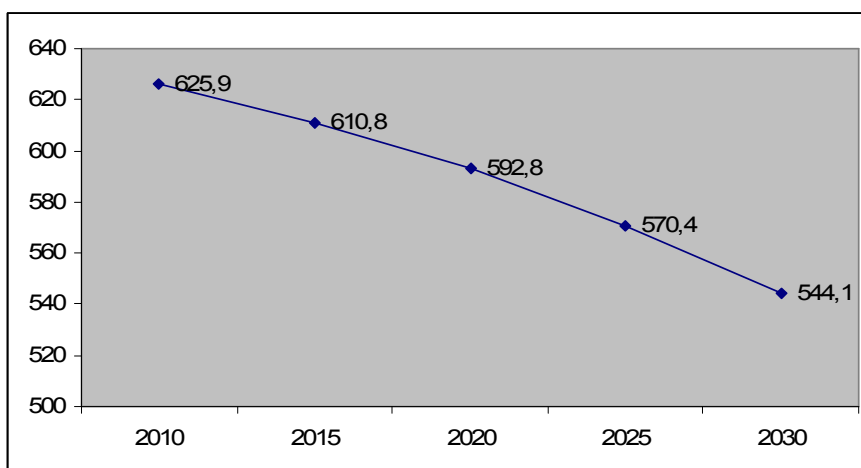
Populacja województwa śląskiego	4574,2	4452,4	4312,7	4145,6	3952,4
Populacja subregionu zachodniego	625,9	610,8	592,8	570,4	544,1
Procentowy udział populacji subregionu w populacji województwa	13,68%	13,72%	13,75%	13,76%	13,77%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Województwo Śląskie – Podregiony, Powiaty, Gminy 2006).

Wg danych GUS w perspektywie kolejnych 20 lat zmieni się istotnie struktura wieku mieszkańców subregionu. Prawie o 50% spadnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a niemal dwukrotnie wzrośnie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Wartym odnotowania jest fakt, iż prognozowana depopulacja Subregionu Zachodniego przebiegać będzie wolniej niż spadek liczby mieszkańców całego województwa.

Wykres 1 Populacja subregionu zachodniego w latach 2010-2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS ((Województwo Śląskie – Podregiony, Powiaty, Gminy 2006).

1.2.2. Gospodarka Subregionu i aktywność gospodarcza mieszkańców

Najważniejszym zasobem naturalnym Subregionu Zachodniego jest węgiel kamienny. Na terenie regionu występują także gaz ziemny, sól kamienna, a ponadto surowce ilaste i łupki karbońskie, wykorzystywane do wypalania cegły, gliny i glinaka ogniotrwała oraz żwiru przydatne dla budownictwa.

Gospodarka subregionu zachodniego nadal jest w dużym stopniu uzależniona od górnictwa węgla kamiennego. Z połączenia kopalń i koksowni powstają nowe podmioty gospodarcze, których kondycja

ekonomiczna może mieć istotny wpływ na gospodarkę regionu oraz na dochody budżetów samorządów.

Ponadto wiele istniejących firm przemysłowych i usługowych jest powiązanych poprzez kooperacje z sektorem górnictwa.

Głównymi gałęziami gospodarki Subregionu Zachodniego są:

- Przemysł,
- Handel,
- Usługi, w tym przede wszystkim:
  - Transport,
  - Edukacja.

Wskaźnik aktywności zawodowej mieszkańców Subregionu Zachodniego wynosi 31,24% przy średniej dla całego województwa wynoszącej 35,82%. Pośród ogółu pracujących 50,76% zatrudnionych jest w sektorze usługowym, a 48,36% w sektorze przemysłu i budownictwa. W Subregionie zarejestrowanych jest obecnie ponad 46.602 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, w tym prawie 37 tys. podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne a w województwie śląskim 426.266. Niższa niż w całym województwie skłonność do podejmowania ryzyka gospodarczego spowodowała, iż w przeliczeniu na 1000 mieszkańców działalność gospodarczą prowadzi niespełna 58 osób, przy średniej dla całego województwa wynoszącej ok. 72 osób. Prognozy statystyczne zakładają wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z prawie 36,5 tys. w 2006r. do poziomu ok. 45 tys. w 2020r. Założenia statystyczne przewidują, iż sektor MSP będzie głównym pracodawcą dla mieszkańców regionu.

1.2.3. Tereny inwestycyjne

Subregion Zachodni jest jednym z dwóch najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie podregionów Polski. W opublikowanym w grudniu 2005r. raporcie "Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2005" Subregion Zachodni. zajął w rankingu obejmującym wszystkie subregiony Polski drugie miejsce za podregionem centralnym śląskim ze stolicą w Katowicach. Autorzy raportu podkreślają, że Subregion Zachodni cechuje się bardzo dobrymi zasobami pracy dla działalności produkcyjnej, dobrą dostępnością transportową, bardzo dobrą infrastrukturą gospodarczą i dobrze rozwiniętym sektorem MSP. Subregion Zachodni cechuje się aktywnym podejściem do współpracy z inwestorami tworzącymi nowe miejsca pracy. Intensywne działanie KSSE S.A., tworzenie kolejnych Stref Aktywności Gospodarczej świadczą o świadomym wykorzystywaniu autów w postaci dużych terenów poprzemysłowych (np. tereny po KWK Moszczenica w Jastrzębiu Zdroju) oraz korzystnego skomunikowania dzięki budowanej autostradzie A1 i Drodze Głównej Południowej.

Oferowane inwestorom tereny grupują się wokół kluczowych ośrodków rozwoju Wodzisławia Śląskiego, Rybnika, Raciborza, Żor i Jastrzębia Zdroju, ale także w trójkącie Pszów-Rydułtowy-Radlin oraz w Czerwionce-Leszczynach (dzięki DK81).

1.2.4. Bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w śląskich powiatowych urzędach pracy w końcu czerwca 2007 r. wyniosła 189,6 tys. osób i była niższa niż przed miesiącem o 9,5 tys. osób. Redukcję liczby bezrobotnych uznać należy za znaczącą. Co najważniejsze, pozytywne zmiany na rynku pracy mają charakter trwały. Stopa bezrobocia dla województwa śląskiego wyniosła na koniec czerwca 2007r. 11,1%, a w Subregionie Zachodnim 10,5% (stopa bezrobocia dla kraju 12,4%).

Tabela 6 Bezrobocie w latach 2006-2007

Województwo śląskie / Subregion Zachodni	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych.		Stopa bezrobocia
	31.12.2006	30.11.2007	30.11.2007 r.
ŚLĄSKIE	229 819	166 418	9,3%
Subregion Zachodni <i>(powiaty raciborski, rybnicki, wodzisławski i miasta na prawach powiatu: Jastrzębie Zdrój, Rybnik, Żory)</i>	26 104	20 412	8,7%

Źródło: WUP Katowice, styczeń 2008r.

Największą grupę spośród bezrobotnych stanowią osoby o niskich kwalifikacjach (zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i niższe). Bezrobotni ci stanowią ponad 65% ogółu bezrobotnych. Podobna sytuacja ma miejsce na wojewódzkim rynku pracy, wśród bezrobotnych dominują osoby z niskim poziomem wykształcenia, które swoją edukację zakończyły w gimnazjum lub w szkole podstawowej (64,1 tys. osób). Ta grupa stanowi 33,8% wszystkich zarejestrowanych. Drugą liczną reprezentacją są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (57,5 tys.). Ich liczba spadła, w porównaniu do stanu w końcu czerwca 2006 roku, o 24,5 tys. bezrobotnych, a procentowy udział wśród ogółu zarejestrowanych zmniejszył się o 1,3 punktu procentowego.

Niechęć do podnoszenia kwalifikacji zawodowych wzmiankowana już wcześniej w niniejszym opracowaniu stanowi istotną barierę dla przełamania niekorzystnej sytuacji tych osób na rynku pracy. Rozwój sektora usług i specjalistycznego przemysłu (m.in.: elektronicznego i samochodowego) wymaga określonych umiejętności i wiedzy, którą można zdobyć jedynie poprzez proces edukacji.

Analizując strukturę bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim ze względu na czas pozostawania bez pracy, na koniec pierwszego półrocza 2007 r. widać, że dominującą grupę osób stanowili niepracujący nieprzerwanie ponad 12 miesięcy. W ewidencji powiatowych urzędów pracy

figuruje 93,2 tys. takich bezrobotnych, co stanowiło blisko połowę (49,2%) wszystkich zarejestrowanych. W Subregionie Zachodnim osoby długotrwale bezrobotne stanowią niecałe 45%.

Zmiany skali bezrobocia w regionie związane są z restrukturyzacją zatrudnienia w sektorze górnictwa. Duże znaczenie ma więc tworzenie dogodnych warunków do powstania nowych zakładów pracy różnych branż w celu uniezależnienia egzystencji mieszkańców Subregionu Zachodniego od jednego pracodawcy, czyli kopalni.

1.2.5. Infrastruktura społeczna

Edukacja

Na terenie Subregionu Zachodniego od kilku lat funkcjonują największe śląskie uczelnie wyższe takie między innymi jak:

- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu,
- Uniwersytet Śląski
- Politechnika Śląska Centrum Kształcenia Inżynierów w Rybniku
- Akademia Ekonomiczna

Szkolnictwo podstawowe oraz ponadpodstawowe w Subregionie Zachodnim świadczone jest przez 537 podmiotów. Mimo rosnącej liczby uczelni wyższych wciąż na terenie Subregionu występuje dość niski wskaźnik osób z wyższym wykształceniem (nieco ponad 6,5%). Młodzież chętniej wybiera te szkoły, po których szybko może podjąć pracę zarobkową. Licea ogólnokształcące stanowią jedynie 27% rynku edukacji ponadgimnazjalnej.

Ochrona zdrowia

Jak wynika z danych na 2005 rok na terenie Subregionu Zachodniego zlokalizowanych jest jedynie 9,7% szpitali województwa śląskiego, a jednocześnie tereny Subregionu zamieszkuje ponad 13,5% populacji. Niższa jest również ilość łóżek przypadających na 10 tys. mieszkańców. Opieka zdrowotna poza dużymi ośrodkami miejskimi sprawowana jest w głównej mierze przez Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Instytucją realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej są Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie oraz Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej. W Subregionie Zachodnim znajduje się 10 domów i zakładów opieki społecznej, w których przebywa na stałe 1046 mieszkańców (dane za 2005r.). Ponadto w Subregionie Zachodnim znajduje się 10 całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych dla dzieci i młodzieży (rodzinnych, wielofunkcyjnych i socjalizacyjnych).

1.2.6. Infrastruktura komunalna

W Subregionie Zachodnim nieznacznie przeważa zabudowa jednorodzinna (ponad 51% powierzchni) nad budownictwem wielkopłytowym (średnia dla całego województwa to około 50%). W 2005r. w Subregionie Zachodnim oddano do użytku 897 budynków mieszkalnych, z czego 896 należało do

prywatnych właścicieli. Przeciętna powierzchnia jednego mieszkania wynosi 151,5 m². Systematycznie poprawiana jest dostępność do mediów: wody, prądu i gazu. Poniższa tabela zawiera zestawienie sieci komunalnych dla Subregionu Zachodniego.

Tabela 7 Zestawienie sieci

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Sieć w km			Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca w m ³	Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kWh	Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³
		wodociągowa	kanalizacyjna	gazowa			
Subregion Zachodni	1 353	2850,8	864,1	1933,8	64,8	731,5	27,2
Powiat raciborski	544	674,4	100,2	344,1	52,2	739,2	29,3
Powiat rybnicki	225	430,2	87,5	225,8	28,6	771,8	22,8
Powiat wodzisławski	287	693,5	244,3	525,9	37,9	787,2	24,6
Jastrzębie Zdrój	85	344,9	75,5	235,9	94,0	625,6	30,6
Rybnik	148	523,9	277,9	401,4	79,0	763,8	27,3
Żory	65	183,9	78,7	200,7	119,0	621,6	30,0
Województwo Śląskie	12 334	18344,1	8231,9	15501,5	98,5	720,8	31,4
Polska	322 575	245.600,8	80.130,8	122.285,4	101	714,9	37,2

Źródło: GUS Katowice (Województwo Śląskie – Podregiony, Powiaty, Gminy 2006), BDR.

Biorąc pod uwagę dane za lata 2003-2005 należy zwrócić uwagę na dynamiczny rozwój sektora gospodarki komunalnej w Subregionie. W porównaniu z rokiem 2003 długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 74 km, sieci kanalizacyjnej o 127,5 km, a gazowej aż o 169,7 km. Nakłady inwestycyjne na rzecz ochrony środowiska wzrosły ze 156,9 mln PLN w 2003r. do poziomu 183,3 mln PLN w 2005r., natomiast wydatki na gospodarkę wodną wzrosły o ponad 32 mln PLN (2003r. – 19,5 mln PLN rocznie, 2005r. – 51,6 mln rocznie).

Wysoki stopień koncentracji przemysłu w województwie i subregionie spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Wyrażają się one w znacznym zanieczyszczeniu wód i powietrza atmosferycznego, skażeniach gleb, deformacjach terenu. Ilość substancji pogarszających stan środowiska oraz wytwarzanych w subregionie odpadów jest zaliczana do najwyższych w Polsce. Źródła emisji oraz wytwarzania odpadów skoncentrowane są głównie na terenach miejskich aglomeracji rybnickiej. Do istotnych problemów ekologicznych należą: zanieczyszczenie wód powierzchniowych, ilość wytwarzanych ścieków komunalnych i odpadów przemysłowych oraz emisja pyłów i gazów.

Zanieczyszczenia powietrza, nieodpowiednie składowanie odpadów oraz zrzuty ścieków

komunalnych i przemysłowych do zbiorników i cieków wodnych prowadzą do sytuacji, w której jedynie niewielka część wód subregionu nadaje się do gospodarczego wykorzystania.

1.2.7. Społeczeństwo informacyjne

W ostatnich latach nastąpił dynamiczny wzrost użytkowników sieci Internet w województwie śląskim oraz w subregionie zachodnim. W 2003 roku z istniejących w województwie śląskim gospodarstw domowych zaledwie 28,9% było w komputery osobiste, w tym z dostępem do Internetu 14,1%, średnia krajowa to 29,0%, z dostępem do Internetu 14,1%. Region śląski zamieszkuje 11% wszystkich użytkowników Internetu w kraju, co plasuje województwo śląskie na drugim miejscu w kraju pod względem liczby osób przynajmniej raz w miesiącu korzystających z Internetu. W 2005 roku z istniejących w województwie gospodarstw domowych zaledwie 41,7% wyposażonych było w komputery osobiste, w tym z dostępem do Internetu 27,3 %, gdy średnia krajowa wynosi 38,6%, (z dostępem do Internetu w Polsce – 22,5%, w krajach UE-27 - 49%). W 2006 i 2007 roku nastąpił szybszy rozwój sieci teleinformatycznej. Spowodowane było to przede wszystkim obniżającymi się cenami za przyłączenie i korzystanie z sieci oraz dynamiczny rozwój tzw. sieci osiedlowych oraz konkurencyjnych ofert nowych operatorów. Mimo to transfer i przesył danych jest rażąco niski w stosunku do standardów europejskich.

Województwo śląskie należy do liderów w kraju pod względem liczby gmin mających własne serwisy internetowe. Do maja 2003 r. na 167 gmin województwa własne serwisy internetowe posiadało 135 gmin. Jednak świadczenie usług publicznych przez organy administracji państwowej i samorządowej jest nadal rzadką praktyką.

1.2.8. Infrastruktura transportowa

Subregion Zachodni jest dobrze skomunikowany zarówno z resztą województwa jak i z województwem opolskim, także z terenami położonymi za granicą z Czechami. Przez teren Subregionu przebiegać będzie autostrada A1 . Ponadto przez tereny regionu przebiegają cztery drogi krajowe:

- DK 1: Cieszyn – Gdańsk,
- DK 45: Zabełków – Racibórz – Większyce – Krapkowice – Opole – Kluczbork – Wieluń – Złoczew,
- DK 78: Chałupki – Wodzisław Śląski – Rybnik – Gliwice – Tarnowskie Góry – Wieszowa – Siewierz – Zawiercie – Jędrzejów – Chmielnik,
- DK 81: Katowice – Mikołów – Żory – Pawłowice – Skoczów – Harbutowice.

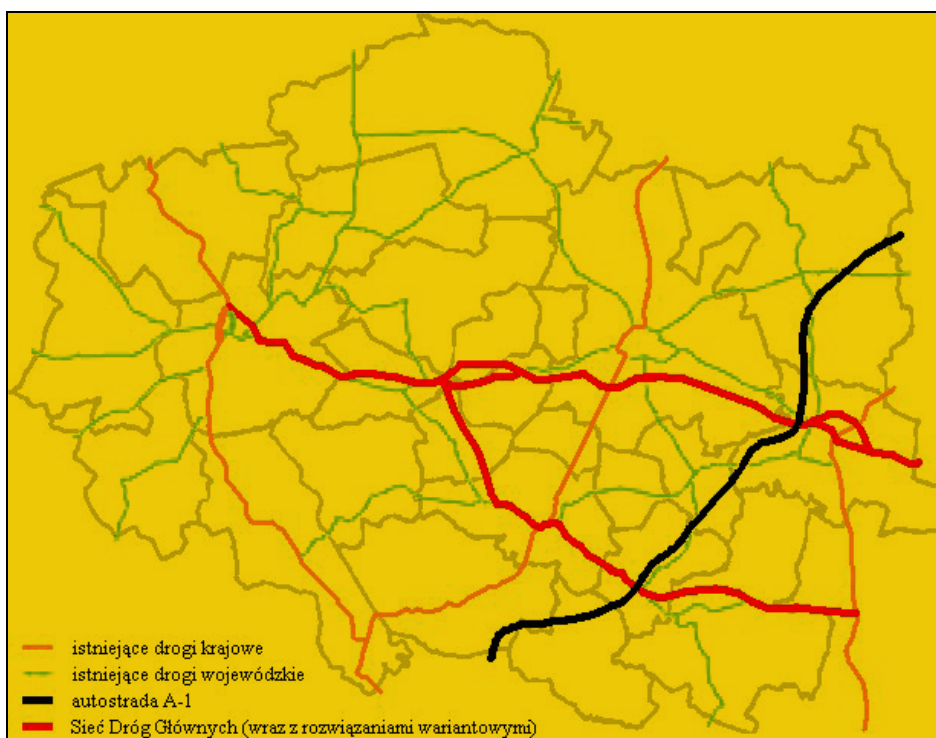
oraz 21 dróg wojewódzkich:

DW 416 (Racibórz), DW 417, DW 421, DW 425 (Kuźnia Raciborska), DW 915 (Racibórz), DW 916 (Racibórz), DW 917 (Racibórz), DW 919 (Racibórz), DW 920 (Rybnik), DW 922 (Kuźnia Raciborska), DW 923 (Lyski), DW 924 (Żory), DW 925 (Rybnik), DW 926, DW 929 (Rybnik), DW 930, DW 932 (Wodzisław Śląski, Żory), DW 933 (Racibórz, Pszów, Wodzisław Śląski, Jastrzębie Zdrój), DW 935 (Racibórz, Rydułtowy, Rybnik, Żory), DW 936 (Wodzisław Śląski), DW 937 (Jastrzębie Zdrój), DW 938. Szczegółowa mapa głównych (autostrady, drogi krajowe, wojewódzkie i SDG) połączeń komunikacyjnych regionu znajduje się na poniższej mapie.

Regionalna Droga Racibórz - Rybnik - Żory - Pszczyna łączy w południowej części województwa śląskiego cztery drogi krajowe, licząc od zachodu: DK 45, DK 78, DK 81 i DK 1, a wkrótce będzie połączona węzłem z autostradą A1 w Żorach - Równiu. Z kolei Droga Główna Południowa ma zapewnić m.in. ułatwienie dostępu do autostrady A1 mieszkańcom południowej części Subregionu w tym Wodzisławia Śląskiego i Jastrzębia Zdroju. Równie duże znaczenie dla dostępności komunikacyjnej południowo-zachodniej części Subregionu Zachodniego ma droga wojewódzka nr 919 Racibórz – Sośnicowice łącząca ją z autostradą A4.

Rysunek 3 Połączenia komunikacyjne sieci wyższego rzędu w Subregionie Zachodnim

Źródło: www.subregion.pl

Z ogólnej liczby 6.074 km powiatowych i gminnych dróg publicznych województwa śląskiego o twardej nawierzchni najkrótszą długość powiatowych i gminnych dróg publicznych o twardej powierzchni posiada subregion zachodni (12% dróg powiatowych województwa i 13,8% dróg gminnych).

W Subregionie Zachodnim długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wynosi:

- drogi powiatowe – 702,3 km,
- drogi gminne – 1621,1 km,

W tym o nawierzchni utwardzonej:

- drogi powiatowe – 686,1 km,
- drogi gminne – 1492,0 km.

Ponadto należy zwrócić uwagę na Sieć Dróg Głównych. Jest to projekt modernizacji, a częściowo budowy w nowym śladzie obecnych dróg wojewódzkich nr 933 i 935. SDG to arterie komunikacyjne o dużym znaczeniu dla południowych województw Polski, łączące Dolny Śląsk i Opolszczyznę z przejściami granicznymi w Cieszynie oraz ze Słowacją, a także południową częścią województw małopolskiego i śląskiego.

Budowa SDG stanowi, więc bardzo istotne przedsięwzięcie infrastrukturalne w Subregionie. Jego realizacja sprawi, że stanie się jednym z podstawowych elementów dla wdrożenia zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej tej części województwa.

1.3. Analiza problemowa obszarów w których będzie realizowane PRSZ

1.3.1. Transport

Warunkiem koniecznym dla szybkiego rozwoju sieci połączeń drogowych subregionu jest jego dostępność komunikacyjna. Obecnie istniejące połączenia komunikacyjne Raciborza z Rybnikiem, Żorami i Pszczyną oraz Pszczyny, Jastrzębia Zdroju, Wodzisławia Śląskiego z Raciborzem są niedostosowane do panującego na nich intensywnego ruchu pojazdów, częściowo zdewastowane i w części prowadzone przez środek miejscowości. Szczególnie ciężko jest poruszać się w obszarze dwóch największych miast na trasie (Rybnik, Żory) i między nimi. Jednocześnie droga ta stanowi zasadniczy szlak drogowy łączący zachodnią część Subregionu z częścią wschodnią i wylotem w kierunku północnym.

Budowa SDG stworzy możliwość uruchomienia prawidłowej organizacji i sterowania ruchem, zapewni odciążenie ulic osiedlowych, dzielnicowych, centrów miast itp. od ruchu bezpośrednio z nimi niezwiązanego, szczególnie ruchu średniego i ciężkiego, stanie się podstawową trasą zapewniającą powiązania międzymiejskie w komunikacji indywidualnej.

Mające wkrótce nastąpić dociążenie tras ruchem z i na autostradę A1 - bez budowy przynajmniej obwodnic Wodzisławia Śląskiego oraz Jastrzębia zdroju oraz wyprowadzenia ruchu w kierunkach Katowic, Gliwic i Opola spowoduje zablokowanie poruszania się po regionie. Innym aspektem spowolnionego ruchu pojazdów jest zagrożenie ekologiczne wynikające ze zwiększonej emisji spalin. Ze względu na zły stan dróg oraz małą ich liczbę na tle województwa istotna jest również budowa i przebudowa dróg gminnych i powiatowych uzupełniających sieć dróg wyższego rzędu oraz budowa, przebudowa połączeń komunikacyjnych z terenami inwestycyjnymi.

1.3.2. Społeczeństwo informacyjne

Istniejąca obecnie na obszarze subregionu zachodniego województwa śląskiego sieć teleinformatyczna, mimo dynamicznego rozwoju, jest nadal niewystarczająca w stosunku do istniejących potrzeb. W 2005 roku w województwie śląskim tylko 41,7% gospodarstw domowych posiadało komputery, w tym dostęp do Internetu deklarowało – 27,3% (średnia krajowa – 38,6%)⁴.

Poziom dostępności w regionie do usług publicznych świadczonych przez sektor publiczny, jak i prywatny odbiega od obowiązujących standardów europejskich. Tworzenie nowych

---

⁴ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Katowice 28 sierpnia 2007 r., s. 20.

i unowocześnianie starych sieci ma stworzyć nowe możliwości rozwoju nie tylko mieszkańcom, ale zapewnić możliwość szybszego i kompleksowego korzystania z e-usług w sektorze prywatnym i publicznym a przede wszystkim stworzyć warunki do rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Istotnym jest zatem zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu mieszkańcom subregionu, tworzenie systemu elektronicznych usług publicznych dla administracji oraz podmiotów wykonujących zadania publiczne oraz udostępnienie podmiotom gospodarczym usług e-administracji.

1.3.3. Tereny poprzemysłowe oraz degradacja przestrzeni miejskiej

Przemiany gospodarcze i społeczne zachodzące w subregionie wpłynęły niekorzystnie na procesy zachodzące w miastach, powodując ich depopulację oraz degradację przestrzeni miejskiej oraz obiektów użyteczności publicznej. Wiele miast subregionu zachodniego wymaga rewitalizacji centrów miast i modernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz stworzenia warunków do wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców. Problem stanowi również duża ilość terenów poprzemysłowych i obszarów zdegradowanych wymagających rekultywacji, Znaczący procent powierzchni nieużytków oraz terenów zdewastowanych i zdegradowanych w subregionie stanowią tereny poprzemysłowe powstałe na skutek eksploatacji węgla kamiennego, Na stan powierzchni ziemi w okolicach ciągów komunikacyjnych oraz w pobliżu osiedli mieszkaniowych decydujący wpływ mają właśnie szkody górnicze przyczyniające się do deformacji powierzchni oraz dewastacji obiektów budowlanych i urządzeń technicznych.

1.3.4. Potencjał kulturalny i turystyczny

Na obszarze Subregionu Zachodniego znajdują się 4 spośród 33 historycznych miast Województwa Śląskiego, których układy urbanistyczne wpisane są do rejestru zabytków: Racibórz, Rybnik, Wodzisław Śląski, Żory. Specyficznym dziedzictwem kulturowym okresu industrializacji, podkreślającym odrębność i wyjątkowość krajobrazu kulturowego Subregionu, są historyczne obiekty i zespoły zabudowy związane z górnictwem węgla kamiennego, jak zabudowa szybu “Sobieski” w Radlinie, szyby powietrzne kopalni “Rydułtowy” i “Ignacy” w Rybniku. Ośrodkiem dziedzictwa historyczno-kulturowego Subregionu Zachodniego jest również ziemia raciborska wraz z miastem Racibórz, historyczną stolicą Górnego Śląska, gdzie znajduje się zamek piastowski z perełką polskiego gotyku kaplicą zamkową pod wezwaniem św. Tomasza Becketa z Canterbury.

Gęsta sieć miast Rybnickiego Okręgu Przemysłowego wraz z towarzyszącymi im wiejskimi układami funkcjonalno–przestrzennymi, licznymi osiedłami robotniczymi, z zespołami zabudowy przemysłowej i towarzyszącą infrastrukturą, z dużym udziałem terenów poprzemysłowych oraz z charakterystycznymi hałdami i wyrobiskami, tworzy w zachodniej części województwa wyjątkowy w skali kraju krajobraz miejsko-przemysłowy.

Wybitne walory posiadają historyczne Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Charakterystyczną i bardzo liczną grupą obiektów zabytkowych o dużych walorach kulturowych są obiekty architektury drewnianej, w tym przede wszystkim drewniane kościoły, których w całym województwie zachowało się przeszło 70, przede wszystkim o konstrukcji zrębowej. Przez teren subregionu biegnie Szlak Architektury Drewnianej, który pozwala w łatwy sposób dotrzeć do perełek architektury sakralnej.

Rozwojowi i propagowaniu działalności teatralnej i muzycznej, ale także wystawienniczej, szkoleniowej i rozrywkowej, sprzyja funkcjonowanie na terenie Subregionu Zachodniego - Rybnickiego Centrum Kultury posiadającego salę widowiskową na 650 miejsc oraz salę kameralną, a także Raciborskiego Centrum Kultury z salami widowiskowymi na 620 miejsc i na 200 miejsc, Miejskiego Ośrodka Kultury w Jastrzębiu Zdroju oraz Górniczego Centrum Kultury w Jastrzębiu Zdroju. Dostępność kin dla mieszkańców jest największa w Subregionie Zachodnim, gdzie na tysiąc mieszkańców przypada aż 8,2 miejsc kinowych.

W Subregionie znajdują się również muzea z oddziałami:

- Muzeum w Raciborzu – jedno z najstarszych w województwie,
- Muzea miejskie – Rybnik, Wodzisław Śląski, Żory,
- Muzeum Dzwonków w Jastrzębiu Zdroju – posiadające jeden z największych zbiorów dzwonków w Europie.

Rejon zachodni, ze współczesnym centrum administracyjnym w Rybniku i historycznym – w Raciborzu, jest bodaj najbardziej zróżnicowany, jeśli chodzi o typ walorów. Obok dużych kompleksów leśnych, związanych z Parkiem Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich”, występują tu obszary silnie przekształcone przez przemysł ciężki, a także zabytkowe układy urbanistyczne.

Cechą wspólną całego rejonu jest natomiast stosunkowo niski poziom zagospodarowania turystycznego i ruchu turystycznego oraz silna tożsamość kulturowa. Podstawą oferty turystycznej powinien być zatem produkt turystyki miejskiej i kulturowej, a ze względu na nadgraniczne położenie i liczne powiązania społeczno-gospodarcze z Czeskim Śląskiem - produkt turystyki przygranicznej i tranzytowej. Rozwój ośrodków akademickich w miastach Subregionu powinien pozwolić na rozwinięcie sektora usług szkoleniowych jako elementu turystyki biznesowej i edukacyjnej.

Natomiast oferta turystyki wiejskiej oraz aktywnej i specjalistycznej powinna być budowana przede wszystkim w oparciu o tereny zielone i położone nad wodą, a kierowana głównie do mieszkańców zachodniej i centralnej części województwa. Produkty turystyki aktywnej mogą też być rozwijane jako uzupełnienie wiodących produktów i stanowić dodatkowe źródło atrakcyjności obszaru dla uprawiających turystykę kulturową, biznesmenów i turystów przygranicznych. W Subregionie

Zachodnim rozwija się również rekreacja wodna. Dla celów rekreacyjnych wykorzystywany jest Zbiornik Rybnicki na rzece Rudzie.

Zapoczątkowane pod koniec lat 90 działania w ramach projektu „Rowerem po Śląsku” doprowadziły do dynamicznego wzrostu sieci rekreacyjnych ścieżek rowerowych aby docelowo objąć 500 km dróg o różnym stopniu trudności i długości. Należy uznać, że pod kątem turystyki rowerowej Subregion Zachodni jest bardzo dobrze przygotowany do przyjęcia turystów. Przez obszar subregionu przebiega także fragment transeuropejskiej trasy rowerowej EUROVELO. Przez obszar Subregionu Zachodniego przebiegają także szlaki piesze m.in. Szlak Husarii Polskiej, Szlak Szkół Mniejszościowych.

Nowopowstały serwis turystyczny ziemi raciborsko-opawskiej www.tourcom.pl podkreśla rolę turystyki transgranicznej dla rozwoju Subregionu. W X 2005r. powstała Strategia Rozwoju Zintegrowanego Produktu Turystycznego Transgranicznego Obszaru Raciborsko-Opawskiego, która przedstawia najbardziej pożądane produkty turystyczne z wykorzystaniem potencjału transgranicznego.

Pomimo różnorodności kulturowej subregionu i poszerzającej się oferty instytucji kultury, liczba czynnych ośrodków w postaci teatrów, instytucji muzycznych oraz oferowanych w nich miejsc na 1000 ludności jest najniższa w regionie (1,0 na 2,2 w województwie w 2006r.). Dlatego też podejmowane działania powinny zmierzać do polepszenia istniejącej infrastruktury poprzez budowę nowych obiektów kultury lub adaptację na ten cel istniejących obiektów. Pozwoli to na ubogacenie oferty w zakresie kultury i rozrywki o nowe przedsięwzięcia ale również przyciągnięcie na przedstawienia, wystawy, koncerty obok mieszkańców subregionu również turystów. Jednocześnie działania podejmowane w kierunku zachowania dziedzictwa kulturowego oraz szerokiej promocji ofert turystycznych związanych z tradycją przemysłową regionu, z jego bogatą historią i kulturą pozwolą na wydłużenie sezonu turystycznego, przyciągnięcie turystów oraz zwiększenie dochodów z turystyki.

1.3.5. Ochrona środowiska

Odczuwalne zmiany w zakresie ochrony środowiska zauważalne w ostatnich latach na terenie województwa śląskiego dotyczą w dużym stopniu ograniczenia zanieczyszczeń powietrza jednak nadal największa liczba źródeł emisji oraz wytwarzania odpadów skoncentrowana jest głównie na terenach miejskich aglomeracji górnośląskiej i rybnickiej. W Subregionie Zachodnim opada rocznie na 1 km² 9,5 tys. ton (32,9%) pyłowych zanieczyszczeń powietrza, to daje drugie miejsce po subregionie centralnym i plasuje region na pierwszej pozycji w Polsce. Podobna sytuacja występuje w emisji zanieczyszczeń gazowych. (subregion zachodni (30,5%). Duży wpływ na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego ma również niska emisja zanieczyszczeń powietrza z komunalnych źródeł ciepła.

Istotnym jest więc wymiana przestarzałych systemów ciepłowniczych na ekologiczne oraz podłączenie do miejskich sieci ciepłowniczych.

Pomimo odczuwalnego spadku wytwarzanych odpadów w województwie śląskim, w okresie ostatnich 15 lat najwięcej odpadów przemysłowych na 1 km² wytwarza się w nadal subregionie zachodnim (7.616,2 ton). Na terenie województwa śląskiego zbiera się rocznie około 1,4 mln (2003 r.) ton odpadów komunalnych (co stanowi 13,6% komunalnych odpadów krajowych), z tego składowanych jest 96,8%. Kompostowaniem objętych jest około 1% odpadów wywiezionych ogółem. W subregionie zachodnim zebranych zostało (181,1 tys. ton) odpadów komunalnych, przy czym na 1 mieszkańca przypadło 281,4 kg. Dlatego tak istotne jest uregulowanie kwestii gospodarki odpadami na terenie subregionu i odpowiedniego ich składowania oraz utylizacji.

1.4. Założenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego dla obszaru Subregionu Zachodniego

Zmienne warunki gospodarczego rozwoju przestrzeni Subregionu Zachodniego, które wynikają między innymi z zachodzących zmian technologicznych oraz zmian warunków konkurencji, zagrażają stabilności systemu regionu. Obszary dotknięte strukturalnymi zmianami przestrzeni wymagają przeprowadzenia restrukturyzacji przestrzennej, co pozwoli zniwelować negatywne skutki przeobrażeń gospodarczych oraz posłuży tworzeniu miejsc i struktur sprzyjających powstawaniu innowacji naukowych, technologicznych, organizacyjnych i kulturowych.

Główne kierunki polityki przestrzennej koncentrują się na:

1. Wspieraniu tworzenia warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacji gospodarczej i transferu technologii:
  - tworzenie parków przemysłowych, obejmujące między innymi zagadnienia aktywizacji działalności przedsiębiorców, w szczególności małych i średnich firm, przy wykorzystaniu terenów poprzemysłowych, w tym na przykład zagospodarowanie terenów pokopalnianych w Czerwionce-Leszczynach),
  - tworzenie stref aktywizacji gospodarczej, obejmujące między innymi zagadnienia wykreowania kompleksowo zagospodarowanych strategicznych obszarów dla rozwoju innowacyjnej gospodarki, w tym m.in.: w Aglomeracji Rybnickiej oraz w węzłach sieci osadniczej położonych poza obszarami aglomeracji, w szczególności w Raciborzu
2. Rozwoju i wspieraniu restrukturyzacji wybranych dziedzin usług publicznych w tym m.in.: restrukturyzacja sieci placówek ochrony zdrowia.
3. Wykreowaniu zintegrowanego regionalnego produktu turystycznego poprzez rozwijanie m.in.:

- turystyki rekreacyjnej, aktywnej i specjalistycznej - organizowanej w otoczeniu miast aglomeracji
  - turystyki biznesowej i kongresowej – organizowanej w atrakcyjnych przyrodniczo rejonach województwa, uzdrowiskach i sanatoriach, a także w ośrodkach miejskich aglomeracji (targi i wystawy),
  - turystyki miejskiej kulturowej - organizowanej ze szczególnym uwzględnieniem turystyki przemysłowej, w tym udostępniania: zabytkowej architektury przemysłowej, starych maszyn, wycofanych z eksploatacji pojazdów (tramwaje, kolejki, parowozy, samochody), nieczynnych kopalń i hut itp.,
  - turystyki na obszarze pogranicza i tranzytowej - organizowanej z przejściami do Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej;
  - tworzenie tematycznych szlaków turystycznych - obejmujące między innymi zagadnienia turystyki przemysłowej, turystyki miejskiej, pielgrzymkowej, turystyki kulturowej związanej z architekturą drewnianą i architekturą militarną oraz uwzględnieniem promocji ruchu pieszego, samochodowego, rowerowego i turystyki konnej oraz reaktywacji Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej.
4. Rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej poprawiającej warunki inwestowania.
Rozwijaniu potencjału wewnętrznego obszarów zagrożonych marginalizacją poprzez m.in.:
stymulowanie rozwoju obszarów zdegradowanych.

1.5. Analiza SWOT

Analiza SWOT (mocnych, słabych stron oraz szans i barier) jest kompleksową metodą służącą do badania zarówno czynników wewnętrznych bezpośrednio zachodzących na obszarze subregionu, jak i czynników zewnętrznych, które z jednej strony tworzą szanse dla subregionu, ale generują także zagrożenia mające źródło w dalszym otoczeniu, nie uwarunkowanym subregionalnie. Metoda ta kładzie nacisk na prognozowanie rozwoju programu na podstawie wykorzystania potencjału wewnętrznego, jak szans w otoczeniu oraz minimalizowania bądź eliminowania zagrożeń. Analiza stanowi podsumowanie przeprowadzonej diagnozy Subregionu Zachodniego oraz uzupełnienie informacji o dane pochodzące z przeprowadzonych konsultacji społecznych. Podczas opracowywania analizy zweryfikowane zostały pozytywne (mocne strony oraz szanse) oraz negatywne (słabe strony oraz bariery) czynniki rozwoju pod kątem ich wpływu na zdolność realizacji PRSZ pod kątem przyjętych w RPO WSL założeń. Wyniki analizy SWOT stanowią podstawę do zdefiniowania celu głównego oraz celów szczegółowych Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego.

Tabela 8 Analiza SWOT

Transport i aspekty przestrzenne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre skomunikowanie subregionu z województwem poprzez sieć dróg krajowych oraz korytarz komunikacyjny autostrady A1. • Położenie przy granicy z Republiką Czeską. • Położenie w odległości 50-100km od Aglomeracji Śląskiej i Ostrawy. • Liczne strefy aktywności gospodarczej. • Działalność KSSE SA wspierająca nowe inwestycje i uatrakcyjnijająca Subregion w oczach inwestorów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdekapitalizowana infrastruktura drogowa. • Długi czas przejazdu między głównymi punktami sieci osadniczej. • Brak spójnego systemu komunikacji zbiorowej. • Brak przepustowych osi komunikacyjnych W-Z (trasa Racibórz-Rybnik-Żory-Pszczyna oraz Racibórz-Jastrzębie Zdrój-Pszczyna).
Szanse	Bariery
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie uzbrojonych terenów przemysłowych pod nowe inwestycje. • Napływ inwestycji bezpośrednich dzięki budowie autostrady A1 i udostępnienie terenów stref aktywności gospodarczej. • Dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji rozwojowych dla podmiotów gospodarczych. • Utworzenie nowych miejsc pracy w sektorze budowlanym i usługowym na skutek realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE. • Szerszy dostęp do rynków czeskich i polskich dzięki budowie A1, a także łatwiejszy dojazd do subregionu dla turystów. • Sprawne pozyskiwanie funduszy UE. • Możliwość utworzenia Aglomeracji Rybnickiej na 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilny system prawny. • Niekorzystny wizerunek subregionu jako obszaru zdegradowanego. • Dalsza degradacja sieci drogowej, zwiększenie natężenia ruchu i liczby wypadków

podstawie ustawy o metropoliach.	
Spoleczeństwo informacyjne	
Mocne strony	Slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dodatni przyrost naturalny w części gmin i powiatów. • Znaczny udział ludzi młodych w strukturze wiekowej. • Duża populacja poszukująca dostępu do informacji i wiedzy (młodzież). • Malejąca liczba osób bezrobotnych • Rosnąca liczba uczelni wyższych • Dynamiczny wzrost użytkowników sieci internetowych • Szybszy rozwój sieci teleinformatycznej na przestrzeni ostatnich dwóch lat • Zdywersyfikowanie ofert operatorów sieci • Najwyższa w kraju liczba j.s.t. posiadających własne serwisy internetowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemne saldo migracji. Zwłaszcza osób do 24 roku życia. • Niska mobilność osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. • Niski odsetek osób z wyższym wykształceniem • Niższa niż w całym województwie skłonność do podejmowania ryzyka gospodarczego przez mieszkańców • Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób zarejestrowanych w PUP • Niższy niż na terenie całego kraju odsetek gospodarstw domowych z dostępem do internetu • Niewystarczająca liczba usług publicznych świadczonych on line
Szanse	Bariery
<ul style="list-style-type: none"> • Prognozowany znaczny wzrost osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą do 2020r. • Wzrost zapotrzebowania na e-handel oraz e-usługi • Silna współpraca samorządów subregionu w ramach Związku Subregionu Zachodniego. • Duża aktywność j.s.t. skupionych w Związku Subregionu Zachodniego • Duża ilość oddolnych inicjatyw społecznych. • Tworzenie dogodnych warunków do powstania nowych zakładów pracy różnych branż 	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja subregionu – odpływ wykształconej młodzieży. • Starzenie się społeczeństwa – niewydolność służby zdrowia, pomocy społecznej. • Malejąca liczba mieszkańców subregionu w wieku produkcyjnym, • Rosnąca liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym • Szybkość transferu danych w ramach istniejącej infrastruktury rażąco niska w porównaniu do standardów europejskich • Niechęć mieszkańców oraz służb publicznych do stosowania nowych rozwiązań teleinformatycznych
Tereny przemysłowe oraz przestrzeń miejska	
Mocne strony	Slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Zagospodarowanie terenów przemysłowych • 4 miasta znajdujące się wśród 33 historycznych miast Województwa Śląskiego, • Układy urbanistyczne Racibórz, Rybnik, Wodzisław Śląski, Żory. wpisane do rejestru zabytków • Specyficzne dziedzictwo kulturowe w postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systemowych rozwiązań w zakresie rewitalizacji zdegradowanych terenów miejskich oraz przemysłowych • 56 zidentyfikowanych terenów przemysłowych (796 ha). • Duża ilość terenów przemysłowych i obszarów

<p>historycznych obiektów i zespołów zabudowy związanych z górnictwem węgla kamiennego</p> <ul style="list-style-type: none"> Gęsta sieć miast Rybnickiego Okręgu Przemysłowego wraz z towarzyszącymi im wiejskimi układami funkcjonalno–przestrzennymi z zespołami zabudowy przemysłowej i towarzyszącą infrastrukturą, tworzące wyjątkowy w skali kraju krajobraz miejsko-przemysłowy. 	<p>zdegradowanych wymagających rekultywacji</p> <ul style="list-style-type: none"> Tereny poprzemysłowe powstałe na skutek eksploatacji węgla kamiennego stanowiące znaczący procent powierzchni nieużytków oraz terenów zdewastowanych i zdegradowanych w subregionie Szkody górnicze powodujące degradację dróg, zaburzenia stosunków wodnych, deprecjacje nieruchomości. Depopulacja oraz degradacja przestrzeni miejskiej oraz obiektów użyteczności publicznej na skutek przemian gospodarczych w subregionie
<p>Szanse</p>	<p>Bariery</p>
<ul style="list-style-type: none"> Likwidacja hałd i zwałowisk poprzez wykorzystanie surowca do podbudowy na autostradzie A1. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury przemysłowej na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze Włączenie obszarów zdegradowanych do tkanki miejskiej Modernizacja struktury urbanistycznej, rewitalizacja centrów miast i dzielnic o zabudowie historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> Wysokie koszty rekultywacji przyrodniczej hałd, zapadlisk, terenów pokopalnianych Negatywny wizerunek województwa jako terenu zurbanizowanego złożonego z dużej ilości terenów poprzemysłowych i obszarów zdegradowanych Brak kompleksowych rozwiązań w sferze legislacyjnej, opóźniające działania przewidziane w Lokalnych Programach Rewitalizacji
<p>Turystyka i kultura</p>	
<p>Mocne strony</p>	<p>Słabe strony</p>
<ul style="list-style-type: none"> Szlak Architektury Drewnianej. Ponad ¼ powierzchni to tereny o szczególnych walorach przyrodniczych. Dobrze rozwinięta sieć tras rowerowych. Rozwój aktywnych form turystyki dzięki szlakom pieszym i rowerowym oraz architekturze sakralnej. Dostępność do zabytków cywilizacji przemysłowej 	<ul style="list-style-type: none"> Mała ilość placówek kultury w stosunku do średniej wojewódzkiej. Niedostatek obiektów sportowo-rekreacyjnych. Zły stan techniczny obiektów kultury i ich wyposażenia, niedopasowanie obiektów do potrzeb i oczekiwań odbiorców Uboga baza gastronomiczna i noclegowa Niewystarczające nakłady na kulturę w stosunku do potrzeb mieszkańców
<p>Szanse</p>	<p>Bariery</p>
<ul style="list-style-type: none"> Baza nowych usług, wokół zbiornika retencyjnego Racibórz Dolny. 	<ul style="list-style-type: none"> Niewystarczające nasycenie infrastrukturą turystyczną Utrzymująca się niska liczba turystów korzystających z

<ul style="list-style-type: none"> Rozwój turystyki tranzytowej Rozwój turystyki bussinesowej i przemysłowej, aktywnej oraz wiejskiej Wzrost liczby turystów odwiedzających Województwo Śląskie 	<p>oferty noclegowej</p> <ul style="list-style-type: none"> Dysproporcje w rozmieszczeniu infrastruktury kultury na terenie województwa Niedostateczna informacja o ofercie kultury docierająca do poszczególnych grup społecznych
Ochrona środowiska	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie jakości powietrza dzięki zaostrzeniu norm prawnych odnośnie emisji gazów i pyłów do atmosfery. Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych Systematyczna poprawa jakości środowiska Niewielki udział ścieków przemysłowych w stosunku do produkcji – wykorzystanie obiegów zamkniętych w przemyśle 	<ul style="list-style-type: none"> Niski stopień odzysku i recyding'u odpadów komunalnych Wysokie zanieczyszczenie powietrza pyłami. Niski stopień skanalizowania i zwodociągowania, wysokie koszty utrzymania sieci (szkody górnicze). Krajobraz przekształcony przez działalność przemysłową. Najwyższa w regionie liczba wytwarzanych odpadów przemysłowych Znaczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych Duża ilość wytwarzanych ścieków komunalnych i odpadów przemysłowych Duża ilość niezrekultywowanych terenów składowania odpadów
Szanse	Bariery
<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja procesu restrukturyzacji przemysłu ciężkiego Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> Złożoność technologii, wysokie koszty w zakresie przechwytywania i składowania CO² Wzrost liczby użytkowników pojazdów mechanicznych

Źródło: Opracowanie własne

Z wykonanej diagnozy stanu oraz analizy SWOT wynika, iż Subregion powinien skoncentrować się na działaniach zapewniających nowe, trwałe miejsca pracy, atrakcyjną dla mieszkańców przestrzeń oraz poprawę skomunikowania z resztą województwa. Takie działania ograniczą efekty starzenia się społeczeństwa oraz zminimalizują migrację.

Atrakcyjność miejsca zamieszkania mierzona jest także łatwym dostępem do wiedzy i sprawnością działania administracji. W tym celu należy zapewnić dostęp do szerokopasmowego Internetu, a także sieć usług elektronicznych administracji publicznej. Takie działania znacząco ułatwią kontakt z administracją i mogą być doskonałą bazą rozwoju dalszych e-usług. Problematykę przestrzeni subregionu winny rozwiązać inwestycje centralne: autostrada A1 i zbiornik retencyjny na Odrze, a

także zachowania rynkowe podmiotów gospodarczych. W miarę upływu czasu wolny rynek powinien znaleźć nowe funkcje dla terenów zdegradowanych, zwłaszcza jeżeli podmiotom gospodarczym będą pomagać samorządy poprzez dostęp do informacji i sprawna obsługa. Kluczowym aspektem jest pozyskanie inwestorów, którzy stworzą miejsca pracy poza zagrożonym sektorem górnictwa, pomimo jego powrotu do łask na fali wzrostu cen węgla na rynku światowym.

Zatrzymanie trendu migracyjnego nie uda się także bez rozwoju infrastruktury społecznej w postaci kolejnych wydziałów uczelni wyższych, dostępu do kultury i bezpiecznych miejsc wypoczynku i rekreacji.

2. Strategia rozwoju subregionu – cel główny, cele szczegółowe zgodne z celami i kierunkami zawartymi w strategii rozwoju województwa

2.1. Cel główny

Celem głównym Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 jest stymulowanie dynamicznego rozwoju subregionu zachodniego, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu.

Cel ten jest spójny z celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Realizacja celu głównego programu przyczyni się do zahamowania procesu migracji. Stworzy podstawy do harmonijnego i zrównoważonego rozwoju ekonomiczno-społecznego, dzięki któremu wstrzymany zostanie proces marginalizacji. Tym samym nastąpi osiągnięcie stanu równowagi w polu gospodarczym, edukacyjnym i społecznym, z widocznymi efektami w postaci spadku bezrobocia, wzrostu ilości podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Wskaźniki monitorowania celu głównego:

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wpływ realizacji programu na zmianę PKB	%	0	2,31	2,10	W latach docelowych
Liczba utworzonych miejsc pracy netto:	Szt.	0	1 454	301	W latach docelowych

2.2. Cele szczegółowe

Wyznaczone 6 celów szczegółowych umożliwi synergiczną realizację założeń celu głównego Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego. Cele szczegółowe zdefiniowano na podstawie analizy SWOT Subregionu. Odnoszą się one także do konstrukcji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020.

Cel I – Poprawa warunków skomunikowania Subregionu Zachodniego

Uzasadnienie

Subregion Zachodni cechuje się wysokim zagęszczeniem sieci osadniczej oraz dużymi potokami ruchu. Transport osób i towarów na osi północ-południe, a także ponadnormatywny ruch na kierunku Racibórz-Rybnik-Żory-Pszczyna wskazują na konieczność rozwoju sieci drogowej wyższego rzędu tj. Systemu Dróg Głównych oraz Drogi Głównej Południowej, a także obwodnic głównych ośrodków miejskich, i ośrodków uzupełniających (budowa obwodnicy wewnętrznej Wodzisławia finansowana w ramach RPO WŚL).

Z drugiej strony budowa autostrady A1 i rozwój podstawowej sieci drogowej wraz ze wzrostem ruchu implikują rozwój uzupełniającej sieci dróg gminnych i powiatowych, które będą rozprzeczniać strumienie ruchu wewnątrzsubregionalnego. Na warstwę dróg lokalnych nakłada się także sieć dróg udostępniających nowe tereny inwestycyjne.

Powyższe skłania również do rozważenia rozwoju komunikacji kolejowej na linii północ-południe jak alternatywy dla płatnej autostrady A1.

Tabela 9 Wskaźniki realizacji celu I

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźników w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Długość przebudowanej kanalizacji deszczowej	Km	0	3,945	3,945	rocznie
Długość przebudowanych chodników	Km	0	9,754	9,754	rocznie
Długość przebudowanych dróg gminnych	Km	0	5,037	5,037	rocznie
Długość przebudowanych dróg powiatowych	Km	0	16,723	16,723	rocznie
Długość przebudowanych utwardzonych poboczy	Km	0	13,619	13,619	rocznie
Długość wybudowanej kanalizacji deszczowej	Km	0	13,944	13,944	rocznie
Długość wybudowanych chodników	Km	0	13,202	13,202	rocznie
Długość wybudowanych ciągów pieszo – rowerowych	Km	0	2,240	2,240	rocznie
Długość wybudowanych dróg gminnych	Km	0	3,676	3,676	rocznie
Długość wybudowanych obwodnic	Km	0	1,155	1,155	rocznie
Liczba przebudowanych obiektów infrastrukturalnych (mostowych/wiaduktów/estakad/tuneli i innych)	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba przebudowanych punktów oświetleniowych	Szt.	0	16	16	rocznie
Liczba przebudowanych skrzyżowań	Szt.	0	18	18	rocznie
Liczba przebudowanych zatok autobusowych	Szt.	0	7	7	rocznie
Długość wybudowanych ekranów akustycznych	Km	0	0,952	0,952	rocznie
Liczba wybudowanych obwodnic	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych	Szt.	0	157	157	rocznie
Liczba wybudowanych przejazdów kolejowych	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba wybudowanych przejść dla pieszych	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba wybudowanych skrzyżowań	Szt.	0	8	8	rocznie
Liczba wybudowanych zatok autobusowych	Szt.	0	13	13	rocznie
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastrukturalnych (mostowych/wiaduktów/estakad/tuneli i innych)	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba wybudowanych miejsc postojowych	Szt.	0	40	40	rocznie
Długość przebudowanych dróg wojewódzkich	Km	0	1,138	1,138	rocznie
Długość przebudowanych ciągów pieszo – rowerowych	Km	0	0,823	0,823	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich	PLN/rok	0	9 549 669,00	9 549 669,00	rocznie
Oszczędność czasu w przewozach towarowych	PLN/rok	0	1 843 677,00	1 843 677,99	rocznie

Cel II – Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Uzasadnienie

Zatrzymanie negatywnego trendu migracyjnego jest możliwe jedynie poprzez zapewnienie mieszkańcom lepszych warunków życia w stosunku do miast i gmin sąsiednich. Jakość życia mierzona będzie dostępem do usług administracyjnych, medycznych, kulturalnych i rekreacyjnych, a także do edukacji (zwłaszcza na poziomie wyższym). Istotnym zadaniem realizowanym przez subregion zachodni jest stwarzanie warunków dla zapewnienia bezpośredniego dostępu do informacji mieszkańcom oraz kształtowanie świadomości społeczeństwa. Rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych wraz z powszechną dostępnością do nich pozwoli na dynamiczny wzrost gospodarki subregionu i zwiększenie zatrudnienia oraz poziomu życia mieszkańców.

Ważnym aspektem podniesienia jakości życia mieszkańców jest usprawniony kontakt z organami administracji, który powinien być szybki i skuteczny. Z tego powodu rozwój e-administracji znacząco podniesie jakość w tej sferze życia. Wzrost świadczonych usług elektronicznych może tym samym przebiegać w wielu aspektach życia publicznego począwszy od służby zdrowia, edukacji oraz kultury.

Tabela 10 Wskaźniki realizacji celu II

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Długość nowowybudowanej sieci szkieletowej	Km	0	121,657	121,657	rocznie
Liczba nowych węzłów sieci szkieletowej	Szt.	0	193	193	rocznie
Liczba rejestrów publicznych udostępnionych online	Szt.	0	12	12	rocznie
Liczba uruchomionych aplikacji	Szt.	0	133	133	rocznie
Liczba uruchomionych centrów zarządzania siecią	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba uruchomionych Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP)	Szt.	0	15	15	rocznie
Liczba uruchomionych serwerów	Szt.	0	114	114	rocznie
Liczba uruchomionych systemów archiwizacji danych	Szt.	0	15	15	rocznie
Liczba uruchomionych systemów GIS	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba uruchomionych usług online na poziomie 1 – informacja	Szt.	0	108	108	rocznie
Liczba uruchomionych usług online na poziomie 2 – interakcja	Szt.	0	160	160	rocznie
Liczba uruchomionych usług online na poziomie 3 – dwustronna interakcja	Szt.	0	32	32	rocznie
Liczba uruchomionych usług online na poziomie 4 – transakcja	Szt.	0	10	10	rocznie
Liczba wdrożonych kompleksowych systemów zarządzania w jednostkach publicznych (w tym SEOD)	Szt.	0	30	30	rocznie
Liczba wdrożonych programów	Szt.	0	35	35	rocznie

antywirusowych					
Liczba wdrożonych systemów uwierzytelniania i autoryzacji	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba zakupionych urządzeń peryferyjnych	Szt.	0	542	542	rocznie
Liczba zakupionych zestawów komputerowych	Szt.	0	827	827	rocznie
Liczba wdrożonych systemów bezpieczeństwa sieci	Szt.	0	1	1	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Długość sieci obsługiwanej przez centrum zarządzania siecią	Km	0	75	75	rocznie
Ilość jednostek sektora publicznego korzystających z utworzonych aplikacji	Szt.	0	73	73	rocznie
Liczba instytucji publicznych podłączonych do szerokopasmowego internetu	Szt.	0	141	141	rocznie
Liczba obywateli korzystających z udostępnionych rejestrów publicznych	Osoby	0	10 000	10 000	rocznie
Liczba osób korzystających miesięcznie z uruchomionych PIAP	Osoby	0	1 400	1 400	miesięcznie
Liczba osób mających możliwość używania podpisu elektronicznego	Osoby	0	124	124	rocznie
Liczba procedur wewnętrznych realizowanych w oparciu o system GIS	Szt.	0	22	22	rocznie
Liczba przedsiębiorstw korzystających z udostępnionych rejestrów publicznych	Szt.	0	981	981	rocznie
Liczba szkół podłączonych do szerokopasmowego internetu	Szt.	0	89	89	rocznie
Liczba użytkowników korzystających miesięcznie z uruchomionych usług online	Osoby	0	1 816	1 816	miesięcznie
Liczba innych instytucji podłączonych do szerokopasmowego internetu	Szt.	0	4	4	rocznie

Cel III – Rozwój miast poprzez wzmocnienie regionalnych ośrodków wzrostu oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych

Uzasadnienie

Mocną stroną Subregionu Zachodniego są dobrze rozwinięte ośrodki miejskie „rdzenie” w postaci Jastrzębia Zdroju, Raciborza i Rybnika oraz wspierających Wodzisławia Śląskiego i Żor.

Nie ulega wątpliwości, że rozwój regionów nowej Europy będzie przebiegał dzięki lokalnym lokomotywowi wzrostu, tj. ośrodkom miejskim stymulującym rozwój gospodarczy i społeczny. Pięć wymienionych miast Subregionu w doskonały sposób może prowadzić aktywną politykę rozwoju, która w powiązaniu z rozwojem ościennych gmin winna dać synergiczne efekty w postaci udostępnienia usług wyższego rzędu i lepiej dopasowanych do wymagań mieszkańców, a także pełniejszego połączenia samorządów subregionu w dobrze funkcjonujący organizm. Istotnym jest ciągle promowanie i uświadamianie zarówno mieszkańcom jak i przyjezdnym specyfiki ośrodków miejskich i ich historii. Dlatego tak istotnym jest podjęcie działań związanych z budowa, przebudowa i adaptacja istniejących obiektów na cele gospodarcze, sportowe, rekreacyjne i społeczne. Jednym z podstawowych celów w zakresie aspektów przestrzennych i kulturowych subregionu powinna być rewitalizacja centrów miast oraz terenów poprzemysłowych na cele wystawiennicze, rekreacyjne lub kulturowe.

Tabela 11 Wskaźniki realizacji celów Celu III

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźników	Zakładana wartość wskaźników w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Długość wybudowanych dróg wewnętrznych na obszarach objętych wsparciem	M	0	760	760	rocznie
Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba dzielnic objętych systemem monitoringu wizyjnego	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba obiektów kultury, turystyki, sportu i rekreacji o znaczeniu ponadregionalnym poddanych przebudowie/remontowi	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba obiektów poprzemysłowych/powojskowych/popegeerowskich przebudowanych/wyremontowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba obiektów przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Szt.	0	7	7	rocznie
Liczba obiektów wybudowanych na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych przebudowie/remontowi	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba wdrożonych systemów monitoringu wizyjnego	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba zainstalowanych urządzeń monitoringu wizyjnego	Szt.	0	17	17	rocznie
Powierzchnia obiektów kultury, turystyki, sportu i rekreacji o znaczeniu ponadregionalnym poddanych przebudowie/remontowi	M2	0	9589	9589	rocznie
Powierzchnia obiektów poddanych przebudowie/remontowi na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	M2	0	5398,8	5398,8	rocznie
Powierzchnia obiektów poprzemysłowych/powojskowych/popegeerowskich poddanych przebudowie/remontowi na co najmniej 2 spośród wymienionych celów	M2	0	8062	8062	rocznie
Powierzchnia obiektów użyteczności publicznej poddanych przebudowie/remontowi	M2	0	4284,16	4284,16	rocznie
Powierzchnia terenu przeznaczonych na plac parkingowy	M2	0	4600	4600	rocznie
Powierzchnia użytkowa w budynkach poddanych przebudowie/remontowi	M2	0	5118,8	5118,8	rocznie
Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	M2	0	1328	1328	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Ilość osób objętych systemem monitoringu wizyjnego	Osoby	0	33400	33400	rocznie
Liczba imprez organizowanych z wykorzystaniem infrastruktury objętej wsparciem	Szt.	0	173	173	rocznie
Liczba międzynarodowych imprez kulturalnych, sportowych organizowanych w uruchomionych obiektach	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	Szt.	0	4	4	rocznie
Liczba osób korzystających z infrastruktury objętej wsparciem	Osoby	0	276340	276430	rocznie
Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem	Osoby	0	3000	3000	Rocznie
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów objętych wsparciem	Osoby	0	14360	14360	rocznie
Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie objętym wsparciem	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych	Szt.	0	6	6	rocznie
Powierzchnia użytkowa faktycznie wykorzystywana	M2	0	7834,4	7834,4	rocznie
Powierzchnia zagospodarowanych terenów wokół obiektów objętych wsparciem	M2	0	5467	5467	rocznie
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	Ha	0	1,777	1,777	rocznie
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	M2	0	5117,4	5117,4	rocznie

Cel IV – Rozwój infrastruktury okolicy turystycznej

Uzasadnienie

Zmiana wizerunku Subregionu i przekształcenie go w miejsce, do którego przybywają turyści i które promieniuje kulturą wymaga szeregu nakładów na odnowienie funkcjonujących jednostek sektora kulturowego, a także na rozwinięcie sieci instytucji kultury.

Dostępny potencjał historyczny i terytorialny winien być wykorzystany w celu wprowadzenia produktów z dziedziny turystyki:

- Przemysłowej,
- Historycznej,
- Biznesowej,
- Edukacyjnej,
- Aktywnej.

Wzrost ilości odwiedzających subregion w powiązaniu kampanią ukierunkowaną na zmianę wizerunku powinny stworzyć nowy klimat dla inwestorów i osiedlających się. Sektor turystyczny to także dodatkowe stałe i sezonowe miejsca pracy oraz dochody budżetów lokalnych samorządów. Efektem realizowanych projektów powinien być wzrost liczby turystów oraz wzrost rozpoznawalności marki turystycznej subregionu. Dlatego tak istotna jest budowa, przebudowa i adaptacja istniejących obiektów na cele turystyczne oraz tworzenie produktów turystycznych.

Tabela 12 Wskaźniki realizacji celu IV

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Powierzchnia nowych parków tematycznych	M2	0	30000	30000	rocznie
Ilość nowych parków tematycznych	Szt.	0	1	1	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Liczba osób korzystających z nowych parków tematycznych	Osoba	0	200000	200000	rocznie

Cel V – Rozwój infrastruktury kulturowej

Uzasadnienie

Różnorodność kulturowa na obszarze Subregionu Zachodniego wynika z obecności historycznych miast oraz zabytkowych układów urbanistycznych. Niewątpliwym atutem i specyficznym

dziedzictwem kulturowym są historyczne obiekty i zespoły zabudowy związane z górnictwem węgla kamiennego, .O specyfice obszaru świadczą również liczne osiedla robotnicze, z zespołami zabudowy przemysłowej i towarzyszącą infrastrukturą, z dużym udziałem terenów poprzemysłowych tworzące wyjątkowy w skali kraju krajobraz miejsko-przemysłowy. Wybitne walory posiadają historyczneCysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. Charakterystyczną i bardzo liczną grupą obiektów zabytkowych o dużych walorach kulturowych są obiekty architektury drewnianej, w tym przede wszystkim drewniane kościoły, Dlatego też istotnym jest stworzenie warunków dla turystyki miejskiej kulturowej - organizowanej ze szczególnym uwzględnieniem turystyki przemysłowej, w tym udostępniania: zabytkowej architektury przemysłowej, starych maszyn, , nieczynnych kopalń i hut itp., która cieszy się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców oraz turystów. Podstawowym celem podejmowanych działań w tym obszarze jest zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez poprawę stan technicznego oraz odpowiednie zabezpieczenie obiektów cennych kulturowo, zabytków oraz zbiorów. Rozwój infrastruktury kulturalnej przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej subregionu, do rozwoju zasobów ludzkich, oraz do zapewnienia szerokich usług w aspekcie kultury i sztuki oraz rekreacji. Jednocześnie działania w tym obszarze powinny zmierzać do wykorzystania istniejącej już infrastruktury w centrach miast i na terenach poprzemysłowych w celu rewitalizacji zdewastowanych obszarów oraz budynków na cele kulturowe i rekreacyjne. Integracja tych obszarów w istniejącą tkankę miast pozwoli na zaktywizowanie ludności i szerszy dostęp do usług w zakresie kultury i sztuki. Podejmowane działania powinny więc zmierzać do udostępniania obiektów o walorach zabytkowych, promocji walorów przyrodniczych i krajobrazowych Subregionu.

Tabela 13 Wskaźniki realizacji celu V

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Powierzchnia obiektów infrastruktury kulturalnej objętych projektem	M2	0	1579	1579	rocznie
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba przystosowanych obiektów infrastruktury kulturalnej dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba nowych urządzeń (wyposażenia) infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	4	4	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Liczba osób korzystających z nowej bazy kulturalnej	Osoby	0	71027	71027	rocznie
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury	Szt.	0	40	40	rocznie

Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń kulturalnych w modernizowanych obiektach infrastruktury kulturalnej	Szt.	0	688	688	rocznie
--	------	---	-----	-----	---------

Cel VI – Poprawa jakości środowiska

Uzasadnienie

Mocną stroną Subregionu Zachodniego jest jego położenie geograficzne i walory przyrodnicze. Krajobraz uległ przeobrażeniom antropomorficznym jednak nadal urzeka, zwłaszcza w zachodniej części Subregionu. Budowa zbiornika retencyjnego „Racibórz” będzie kolejnym aspektem podkreślającym atrakcyjność przyrodniczą i krajobrazową tych terenów i zapewni ochronę przed powodzią. Zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych można osiągnąć kontrolując i ograniczając uciążliwość przemysłu i miast dla środowiska. Niezbędny jest dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i zwiększenie ilości ścieków oczyszczanych, a także zmniejszenie ilości odpadów obciążających środowisko poprzez np. wprowadzenie szerokiego recyklingu odpadów i ich segregacji, stworzenie regionalnego systemu gospodarki odpadami. Należy podjąć działania skutkujące redukcją zanieczyszczenia powietrza pyłami i gazami, m.in. dzięki zastosowaniu alternatywnych źródeł energii i pracom termomodernizacyjnym. Szczególnie istotnym z punktu widzenia ekologicznego aspektów skażenia środowiska jest likwidacja hałd, składowisk odpadów, wyrobisk,

Tabela 14 Wskaźniki realizacji celu VI

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa wskaźnika	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym		Częstotliwość pomiaru wskaźnika
			2013	2015	
Wskaźniki produktu					
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (łącznie z przyłączami)	Km	0	5,107	5,107	rocznie
Ilość usuniętego w ramach projektu azbestu/materiału zawierającego azbest	Mg	0	64,72	64,72	rocznie
Łączna kubatura budynków poddanych termomodernizacji	M3	0	74076,15	74076,15	rocznie
Łączna przepustowość wybudowanych zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Mg/doba	0	10	10	rocznie
Łączna wydajność przebudowanych/wyremontowanych zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Mg/doba	0	8,23	8,23	rocznie
Łączna wydajność wybudowanych zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Mg/doba	0	50	50	rocznie
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	Szt.	0	9	9	rocznie
Liczba oczyszczonych obiektów z azbestu/materiałów zawierających azbest	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba przebudowanych/wyremontowanych zakładów odzysku i unieszkodliwiania	Szt.	0	3	3	rocznie

odpadów					
Liczba wybudowanych kompostowni	Szt.	0	2	2	rocznie
Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba wybudowanych przepompowni ścieków	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba wybudowanych zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów	Szt.	0	1	1	rocznie
Liczba wymienionych źródeł ciepła/wymienników	Szt.	0	13	13	rocznie
Powierzchnia zrekultywowanego terenu	Ha	0	2,985	2,985	rocznie
Przepustowość nowej lub modernizowanej oczyszczalni ścieków	M3/doba	0	800	800	rocznie
Wskaźniki rezultatu					
Ilość oczyszczonych ścieków	M3/doba	0	750	750	rocznie
Ilość odpadów poddawanych odzyskowi	Mg/rok	0	2000	2000	rocznie
Ilość przetworzonych odpadów	Mg/rok	0	10400	10400	rocznie
Ilość ścieków odprowadzonych kanalizacją będącą przedmiotem wniosku	M3/doba	0	96,4	96,4	rocznie
Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg	0	64,72	64,72	rocznie
Liczba budynków użyteczności publicznej obsługiwanych przez sieć będącą przedmiotem projektu	Szt.	0	3	3	rocznie
Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków w wyniku realizacji projektu	Szt.	0	1843	1843	rocznie
Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem wniosku	Szt.	0	150	150	rocznie
Liczba zlikwidowanych zbiorników bezodpływowych	Szt.	0	153	153	rocznie
Powierzchnia terenów inwestycyjnych objętych działaniem oczyszczalni dostępnych w wyniku realizacji projektu	Ha	0	18,69	18,69	rocznie
Powierzchnia terenów atrakcyjnych przyrodniczo powstałych w wyniku realizacji projektu	Ha	0	2,985	2,985	rocznie
Przepustowość zakładów odzysku odpadów	Mg/doba	0	58,23	58,23	rocznie
Stopień wykorzystania przepustowości wybudowanej/zmodernizowanej oczyszczalni ścieków	%	0	94	94	rocznie
Wydajność zakładów odzysku odpadów	Mg/doba	0	10	10	rocznie
Zmniejszenie emisji do atmosfery CO ₂	t/rok	0	270,4	270,4	rocznie
Zmniejszenie emisji do atmosfery NO _x	t/rok	0	0,99	0,99	rocznie
Zmniejszenie emisji do atmosfery pyłów	t/rok	0	9,36	9,36	rocznie
Zmniejszenie emisji do atmosfery SO ₂	t/rok	0	3,98	3,98	rocznie
Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń: BZT5, azot, fosfor, zawiesina	Mg/rok	0	1,7	1,7	rocznie

2.3. Zgodność programu z dokumentami strategicznymi

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego został opracowany zgodnie z Wytocznymi do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów. W celu zidentyfikowania obszaru oddziaływania projektów zawartych w PRSZ i logiki ich interwencji należy dane inwestycje porównać z celami określonymi w dokumentach strategicznych. W tabeli znajdującej się poniżej wykazano zgodność niniejszego dokumentu z najważniejszymi dokumentami strategicznymi z zakresu polityki rozwoju regionalnego tj. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Strategia Rozwoju

Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 i Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Tabela 15 Zgodność PRSZ z dokumentami strategicznymi

L.p.	Priorytety Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności)	Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020	Priorytety i działania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
1.	Cel I – Poprawa warunków skomunikowania Subregionu Zachodniego	Cel szczegółowy: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.	Cel strategiczny II: Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej. Kierunek działań II.1: Optymalizacja i integracja systemu transportowego	Priorytet VII: Transport 7.1.1. Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych 7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową
2..	Cel II – Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego	Cel szczegółowy: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług - społeczeństwo informacyjne	Cel strategiczny II: Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej Kierunek działań II.3: Rozwój informatyki i telekomunikacji	Priorytet II: Społeczeństwo informacyjne Działania: 2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
3.	Cel III – Rozwój miast poprzez wzmocnienie regionalnych ośrodków wzrostu oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych	Cel szczegółowy: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej - pełniejsze wykorzystanie potencjału endogenicznego największych ośrodków miejskich	Cel strategiczny IV: Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni Kierunek działań IV.3: Rewitalizacja terenów zdegradowanych	Priorytet VI: Zrównoważony rozwój miast Działanie 6.1. Wzmocnienie regionalnych ośrodków wzrostu Działanie 6.2.: Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
4.	Cel IV – Rozwój infrastruktury okolicy turystycznej	Cel szczegółowy: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług	Cel strategiczny III: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki Kierunek działań III.5: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu	Priorytet III: Turystyka Działanie 3.2.2: Infrastruktura okolicy turystycznej /podmioty publiczne
5.	Cel V – Rozwój infrastruktury	Cel szczegółowy: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej	Cel strategiczny I: Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian	Priorytet IV: Kultura Działanie 4.1.: Infrastruktura kultury

	kulturowej	podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski - wsparcie podstawowej infrastruktury społecznej	społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego Kierunek działań I.3: Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych	
6.	Cel VI – Poprawa jakości środowiska	Cel szczegółowy: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski - zapewnienie i rozwój infrastruktury ochrony środowiska	Cel strategiczny IV: Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni Kierunek działań IV.5: Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami Kierunek działań IV.6: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych Kierunek działań IV.7: Polepszenie jakości powietrza Kierunek działań IV.9: Ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych	Priorytet V: Środowisko Działanie 5.1.: Gospodarka wodno-ściekowa Działanie 5.2.: Gospodarka odpadami Działanie 5.3.: Czyste powietrze i odnawialne źródła energii

Źródło: Opracowanie własne

3. Lista projektów

Realizacja wyznaczonych celów rozwoju Subregionu będzie przebiegać sukcesywnie poprzez realizację wybranych w partnerstwie zadań inwestycyjnych (projektów). Na liście ujęto tytuł zadania, beneficjenta, kwotę dofinansowania, przyporządkowany cel PRSZ oraz RPO WSL wraz z uzasadnieniem przyporządkowania. Zamieszczono także informacje o powiązaniach z innymi projektami.

Listę zbudowano zgodnie ze wskazówkami IZ RPO WSL.

Tabela 16 Lista projektów PRS

Tytuł projektu	Beneficjent	Uzasadnienie i cel PRS	Powiązania z innymi projektami	Wkład Współnotowy [PLN]	Działanie RPO
Miejska sieć szerokopasmowa w Rybniku	Miasto Rybnik	Umożliwienie dostępu do Internetu ma znaczenie w świetle coraz szerszego wachlarza e-usług bankowych, administracyjnych i edukacyjnych. Umożliwia wszechstronny rozwój społeczeństwa Cel II	Zadanie inwestycyjne jest kontynuacją działań związanych z budową sieci szerokopasmowej. Do tej pory istniała sieć głównie na potrzeby monitoringu. Ponadto projekt jest komplementarny do zadań gmin ościennych z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego	12 559 999,98	Działanie 2.1 Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
Szerokopasmowy dostęp do Internetu dla Miasta Jastrzębie Zdrój	Miasto Jastrzębie Zdrój	Umożliwienie dostępu do Internetu ma znaczenie w świetle coraz szerszego wachlarza e-usług bankowych, administracyjnych i edukacyjnych. Umożliwia wszechstronny rozwój społeczeństwa. Cel II	Zadanie inwestycyjne komplementarne do projektu "Elektroniczny obieg dokumentów w Jastrzębiu Zdroju"	11 280 000,00	Działanie 2.1 Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
Internet dla wszystkich	Miasto Żory	Umożliwienie dostępu do Internetu ma znaczenie w świetle coraz szerszego wachlarza e-usług bankowych, administracyjnych i edukacyjnych. Umożliwia wszechstronny rozwój społeczeństwa. Cel II	Projekt komplementarny do zadania "Żorski system usług publicznych"	3 800 000,00	Działanie 2.1 Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
Elektroniczny obieg dokumentów w Jastrzębiu Zdroju	Miasto Jastrzębie Zdrój	Usługa elektronicznego obiegu dokumentów bezpośrednio przekłada się na efekt w postaci skrócenia czasu obsługi i klienta Urzędu. Cel II	Zadanie inwestycyjne komplementarne do projektu "Szerokopasmowy dostęp do Internetu dla Miasta Jastrzębie Zdrój"	5 360 000,00	Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
System Informacji Przestrzennej w Wodzisławiu Śląskim	Miasto Wodzisław Śląski	SIP stanowi bazę dla rozwoju dalszych e-usług związanych z gospodarką nieruchomości, rejestracji i wymiarom podatków gruntowych. Znacząco ułatwia gospodarce nieruchomości. Cel II		3 999 999,97	Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
Elektroniczny System Wspomagania Zarządzania w Mieście Radlin	Miasto Radlin	Kontakt obywatela z organami administracji powinien być szybki i skuteczny. Przedsięwzięcia podnoszące jakość zarządzania w JST dają bezpośredni efekt w postaci komfortu obsługi obywatela. Cel II		1 583 996,95	Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
Rybnicki System Informacji Przestrzennej	Miasto Rybnik	SIP stanowi bazę dla rozwoju dalszych e-usług związanych z gospodarką nieruchomości, rejestracji i wymiarom podatków gruntowych. Znacząco ułatwia gospodarce nieruchomości. Cel II	Miasto wdrożyło wcześniej RSIP, w ramach projektu nastąpi jego rozbudowa	2 440 000,00	Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
e-Administracja w powiecie rybnickim	Powiat rybnicki – Lider. Partnerzy: Gmina i Miasto Czerwonka- Leszczyny, Gmina Gąszowice, Gmina	Ważnym aspektem podniesienia jakości życia jest kontakt obywatela z organami administracji, który powinien być szybki i skuteczny. Z tego powodu rozwój e-administracji znacząco podniesie jakość w tej sferze życia. Cel II	Projekt komplementarny do platformy SEKAP (docelowo przewiduje się podłączenie)	3 520 000,00	Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego

	Jejkowice, Gmina Swierklany, Gmina Lyski	Ważnym aspektem podniesienia jakości życia jest kontakt obywatela z organami administracji, który powinien być szybki i skuteczny. Z tego powodu rozwój e-administracji znacząco podniesie jakość w tej sferze życia. Cel II	Projekt komplementarny do zadania "Internet dla wszystkich"		Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych
Żorski system usług publicznych	Miasto Żory	Regionalne produkty turystyczne promują subregion i umożliwiają rozwój wysokiej jakości oferty turystycznej. Projekt bezpośrednio wpisuje się w cel IV programu. Cel IV		2 240 000,00	
Stworzenie regionalnego produktu turystycznego - budowa Miasteczka Westernowego w Żorach	Miasto Żory			6 760 000,00	Poddziałanie 3.2.2. Infrastruktura okołoturystyczna/podmioty publiczne
Wzrost znaczenia atrakcyjności kulturalnej Raciborza poprzez rozwój infrastruktury Raciborskiego Centrum Kultury	Miasto Racibórz	Miast Racibórz powinno wykorzystywać swój historyczny i kulturowy bagaż w celu kreowania istotnego ośrodka rozwoju kulturalnego dla ościennych skupisk. Cel V		5 519 964,18	Działanie 4.1. Infrastruktura kultury
Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie zlewni rzeki Odry - budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bojanów Gmina Krzanowice	Gmina Krzanowice	Projekt jest zgodny z celem VI gdyż umożliwia przywrócenie wartości przyrodniczych.	Projekt wpisuje się w długofalową politykę Gminy w zakresie regulacji gospodarki wodno-ściekowej	5 199 486,47	Działanie 5.1. Gospodarka wodno-ściekowa
Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kuźnia Raciborska	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji spółka z o. o.	Projekt jest zgodny z celem VI gdyż umożliwia przywrócenie wartości przyrodniczych.		5 999 283,41	Działanie 5.1. Gospodarka wodno-ściekowa
Zamknięcie i rekultywacja II kwatery składowiska odpadów komunalnych w Rybniku	Miasto Rybnik	Projekt jest zgodny z celem VI gdyż umożliwia przywrócenie wartości przyrodniczych.	Projekt komplementarny do zrealizowanego w ramach ZPORR (zadanie 3.2) projektu zamknięcia I kwatery	1 798 348,31	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami
Likwidacja azbestu w budynkach użyteczności publicznej w Rybniku	Miasto Rybnik	Projekt zgodny z celem VI, gdyż umożliwia racjonalną gospodarkę odpadami.		3 060 000,00	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami
Rozbudowa systemu gospodarki odpadami w gminach powiatu raciborskiego poprzez budowę w Gminie Miasta Racibórz kompostowni odpadów.	Miasto Racibórz	Projekt jest zgodny z założeniami Celu VI gdyż umożliwia racjonalną gospodarkę odpadami.		3 956 701,30	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami
Budowa zakładu odzysku odpadów budowlanych w Rybniku	Miasto Rybnik	Projekt jest zgodny z założeniami Celu VI gdyż umożliwia racjonalną gospodarkę odpadami.		2 508 900,00	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami
Rozwój kompostowni odpadów w Rybniku	Miasto Rybnik	Projekt jest zgodny z założeniami Celu VI gdyż umożliwia racjonalną gospodarkę odpadami.		722 422,40	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego

Budowa kompostowni w Jastrzębiu Zdroju	Miasto Jastrzębie Zdroj	Projekt jest zgodny z założeniami Celu VI gdyż umożliwia racjonalną gospodarkę odpadami.	Kompostownia została wpisana do realizacji w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego	3 470 077,00	Działanie 5.2. Gospodarka odpadami
Ograniczanie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej Powiatu Rybnickiego	Powiat Rybnicki	Projekt jest zgodny z Celem VI gdyż w efekcie powoduje podniesienie jakości powietrza.		5 395 800,00	Działanie 5.3. Czyste powietrze i odnawialne źródła energii
Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Kornowac	Gmina Kornowac	Projekt jest zgodny z celem VI gdyż w efekcie powoduje podniesienie jakości powietrza.		1 599 905,63	Działanie 5.3. Czyste powietrze i odnawialne źródła energii
Modernizacja i nadbudowa Hali Widowiskowo – Sportowej przy ul. Lesnej w Jastrzębiu Zdroju	Miasto Jastrzębie Zdroj	Realizacja inwestycji pozwoli na udostępnienie nowoczesnego obiektu o ponadlokalnym charakterze. Cel III		11 320 000,00	Działanie 6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu
Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Bramy Morawskiej na Zamku Piastowskim w Raciborzu	Powiat Raciborski	Realizacja projektu pozwoli na utworzenie ponadlokalnego centrum kulturalnego i rozwój funkcji kulturalnej w zachodniej części Subregionu Cel III		19 998 639,99	Działanie 6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu
Modernizacja hali widowiskowo-sportowej w Rybniku-Boguszowicach	Miasto Rybnik	Projekt pozwala na stworzenie ponadlokalnej funkcji sportowo-widowiskowej. Cel II	Zadanie komplementarne do budowy basenu krytego w Boguszowicach oraz modernizacji ośrodków sportowo-rekreacyjnych Ruda, Kamień	3 999 764,47	Podziałanie 6.2.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
Budowa systemu monitoringu wizyjnego w dzielnicach Miasta Rybnika – II etap	Miasto Rybnik	Projekt zapewnia wzrost jakości życia poprzez zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Cel III	Projekt komplementarny do etapu I budowy systemu monitoringu wizyjnego w Rybniku	1 840 000,00	Podziałanie 6.2.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
Adaptacja budynku basenu krytego na potrzeby instytucji kultury pod nazwą: Rydułtowskie Centrum Kultury	Miasto Rydułtowy	Zagospodarowanie obiektu na cele społeczno-kulturalne daje bezpośrednie efekty w postaci zmiany funkcji użytkowej i przywrócenie obiektu społeczeństwu. Cel III		6 158 589,24	Podziałanie 6.2.2 Rewitalizacja terenów zdegradowanych
Rewitalizacja, przebudowa i adaptacja zdegradowanego obszaru poprzemysłowego w Pietrowicach Wielkich przy ul. I Maja na potrzeby Centrum społeczno - kulturalnego wraz z przestrzenią wystawienniczą	Gmina Pietrowice Wielkie	Rewitalizacja na cele wystawiennicze i społeczno-kulturalne pozwala zapewnić nowy rodzaj usług publicznych i stanowić będzie bodziec do rozwoju gospodarczego w Pietrowicach Wielkich Cel III		6 796 621,26	Podziałanie 6.2.2. Rewitalizacja terenów zdegradowanych
Zmiana funkcji hali widowiskowo-sportowej na centrum kulturalne i edukacyjne	Gmina i Miasto Czerwonka-Leszczyny	Projekt wpisuje się w cel gdyż pozwala na zmianę funkcji z obiektu bezzużytecznego społecznie na obiekt pożądany z punktu widzenia mieszkańców. Cel III	Projekt komplementarny do zadania "Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na targowisko miejskie w Czerwonce-Leszczynie"	11 480 000,00	Podziałanie 6.2.2 Rewitalizacja terenów zdegradowanych
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na targowisko miejskie w Czerwonce-Leszczynie	Gmina i Miasto Czerwonka-Leszczyny	Rozwój funkcji gospodarczej stanowi istotną oś działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza gdy bazuje na zagospodarowaniu niewykorzystanej przestrzeni	Projekt komplementarny do zadania "Zmiana funkcji hali widowiskowo-sportowej na centrum kulturalne i edukacyjne"	3 200 000,00	Podziałanie 6.2.2. Rewitalizacja terenów zdegradowanych

dojazdowej oraz modernizację ul. 1 Maja w Godowie i Skrzyszowie	inwestycyjnych	Projekt realizuje cel I Programu w zakresie udostępniania pod kątem komunikacyjnym nowych terenów inwestycyjnych	Komplementarność do pozostałych projektów drogowych realizowanych przez Miasto: budowy obwodnicy miejskiej, budowy drogi zbiorczej (częściowo wykonana z PHARE), modernizacji DK 78 (SPOT) oraz modernizacji dróg wojewódzkich.	6 159 104,71	infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową 7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową
Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych w centrum Rybnika poprzez przebudowę i budowę układu drogowego	Miasto Rybnik	Projekt wpisuje się w cel I i daje efekt w postaci obniżenia kosztów podróży i zapewnienia bezpieczeństwa		1 100 993,59	7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową
Modernizacja drogi gminnej – ulicy Wolności w Syryni	Gmina Lubomia	Projekt wpisuje się w cel I i daje efekt w postaci obniżenia kosztów podróży i zapewnienia bezpieczeństwa		1 151 858,93	7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową
Modernizacja ul. Polnej w Rogowie wraz z odwodnieniem	Gmina Gorzyce	Projekt wpisuje się w cel I i daje efekt w postaci obniżenia kosztów podróży i zapewnienia bezpieczeństwa		1 149 371,26	7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową
Nowe połączenie Pszowa i Radlina z DK 78 etap II	Miasto Radlin				

Źródło: fiszki złożone w ramach Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego z gmin i powiatów

4. Plan finansowy – zgodny z planem finansowym RPO WSL

W tabelach numer 1, 2,3 umieszczono kolejno:

Działanie	Wkład krajowy			Wskaźnik wkładu UE	Ogółem	Informacja	
	Ogółem	Wkład krajowy publiczny	Wkład krajowy prywatny			Pożyczki Ebi	Inne finansowania
Poddziałanie							

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego

	1	2=3+4	3	4	5=1+2	6=1/5	7	8
2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	27 639 999,98	4 877 646,86	4 877 646,86	0	32 517 646,84	85,00%	0	0
2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych	19 143 996,92	3 224 292,26	3 224 292,26	0	22 368 289,18	85,59%	0	0
3.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	6 760 000,00	1 192 941,17	1 192 941,17	0	7 952 941,17	85,00%	0	0
4.1. Infrastruktura kultury	5 519 998,60	1 387 555,14	1 387 555,14	0	6 907 553,74	79,91%	0	0
5.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	11 200 000,00	9 393 806,47	9 393 806,47	0	20 593 806,47	54,39%	0	0
5.2. Ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku oraz zdegradowanych obszarów	15 516 449,03	6 664 551,06	6 664 551,06	0	22 181 000,09	69,95%	0	0
5.3. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	6 995 800,00	2 607 764,65	2 607 764,65	0	9 603 564,65	72,85%	0	0
6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu	31 320 000,00	20 588 436,78	20 588 436,78	0	51 908 436,78	60,34%	0	0
6.2.1. Rewitalizacja - duże miasta	5 839 764,47	1 922 345,34	1 922 345,34	0	7 762 109,81	75,23%	0	0
6.2.2. Rewitalizacja - małe miasta	27 640 000,00	8 471 674,98	8 471 674,98	0	36 111 674,98	76,54%	0	0
7.1.1. Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych	10 000 000,00	6 158 077,13	6 158 077,13	0	16 158 077,13	61,89%	0	0
7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	62 237 695,14	59 198 660,23	59 198 660,23	0	121 436 355,37	51,25%	0	0
RAZEM	229 813 704,14	125 687 752,07	125 687 752,07	0,00	355 501 456,21	71,49%	0,00	0,00

Tabela płatności dla Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego w podziale na lata i działania (w PLN)

Działanie	Wkład wspólnotowy									
	Ogółem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	27 639 999,98	0,00	0,00	5 506 696,43	11 849 967,09	5 959 473,08	4 323 863,38	0,00	0,00	0,00
2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych	19 143 996,92	0,00	0,00	3 660 905,59	6 514 753,80	703 722,61	8 264 614,92	0,00	0,00	0,00
3.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	6 760 000,00	0,00	0,00	260 000,00	3 400 000,00	1 500 000,00	1 600 000,00	0,00	0,00	0,00
4.1. Infrastruktura kultury	5 519 998,60	0,00	0,00	1 755 681,84	1 702 444,94	0,00	2 061 871,82	0,00	0,00	0,00

5.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	11 200 000,00	0,00	0,00	3 683 000,00	2 316 486,47	2 543 988,00	2 656 525,53	0,00	0,00	0,00
5.2. Ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku oraz zdegradowanych obszarów	15 516 449,03	0,00	0,00	6 535 222,67	5 129 240,80	3 062 400,00	789 585,56	0,00	0,00	0,00
5.3. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	6 995 800,00	0,00	0,00	624 635,32	5 395 705,63	0,00	975 459,05	0,00	0,00	0,00
6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu	31 320 000,00	0,00	0,00	4 064 971,90	4 486 604,07	12 300 000,00	10 468 424,03	0,00	0,00	0,00
6.2.1. Rewitalizacja - duże miasta	5 839 764,47	0,00	0,00	2 494 985,73	3 344 778,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.2.2. Rewitalizacja - małe miasta	27 640 000,00	0,00	0,00	8 816 600,04	9 412 725,07	3 747 078,00	5 663 596,89	0,00	0,00	0,00
7.1.1. Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych	10 000 000,00	0,00	0,00	2 847 809,00	5 695 617,99	1 456 573,01	0,00	0,00	0,00	0,00
7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	62 237 695,14	0,00	0,00	20 430 453,30	17 277 805,93	11 603 052,81	12 926 383,10	0,00	0,00	0,00
RAZEM	229 813 704,14	0,00	0,00	60 680 961,82	76 526 130,53	42 876 287,51	49 730 324,28	0,00	0,00	0,00

Tabela zobowiązań finansowych dla Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego w podziale na lata i działania (w PLN)

Działanie	Wkład wspólnotowy										
	Ogółem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013			
Poddziałanie											
2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	27 639 999,98	0,00	27 639 999,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych	19 143 996,92	0,00	19 143 996,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	6 760 000,00	0,00	6 760 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1. Infrastruktura kultury	5 519 998,60	0,00	5 519 998,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	11 200 000,00	0,00	11 200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.2. Ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku oraz zdegradowanych obszarów	15 516 449,03	0,00	15 516 449,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.3. Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń powietrza oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	6 995 800,00	0,00	6 995 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.1. Wzmacnianie regionalnych ośrodków wzrostu	31 320 000,00	0,00	31 320 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego

6.2.1 Rewitalizacja - duże miasta	5 839 764,47	0,00	5 839 764,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.2.2 Rewitalizacja - małe miasta	27 640 000,00	0,00	27 640 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.1.1 Modernizacja i rozbudowa kluczowych elementów sieci drogowych	10 000 000,00	0,00	10 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	62 237 695,14	0,00	62 237 695,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	229 813 704,14	0,00	229 813 704,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Program Rozwoju Subregionu Zachodniego

5. Szczegółowy system zarządzania

5.1. Nadzór i koordynacja

Porozumienie w sprawie przygotowania Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 zawarte zostało w dniu 5 lipca 2007r. w Wodzisławiu Śląskim.

Niniejszy Program Rozwoju Subregionu Zachodniego realizowany będzie zgodnie z zasadą partnerstwa opisaną w art. 11 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

Na podstawie ww. porozumienia Partnerzy porozumienia oddelegowali Zarząd Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku do reprezentowania subregionu wobec Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. 27 kwietnia 2007r. przedstawiciele 28 jednostek samorządu terytorialnego Subregionu Zachodniego podpisali porozumienie w sprawie przygotowania PRSZ, które jest podstawą prawną powstania dokumentu, a także porozumienie dot. realizacji PRSZ (z dnia 5 lipca 2007r.). Wymienione podmioty wspólnie dążyć będą do realizacji celów zawartych w PRSZ.

Podmiotem koordynującym Program Rozwoju Subregionu Zachodniego jest Związek Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku. Zarząd Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku w ramach reprezentacji podmiotów podpisujących porozumienie w sprawie wdrażania PRSZ uprawniony jest do:

- zastąpienia projektów wymienionych w załączniku nr 2 do porozumienia projektami rezerwowymi wymienionymi w załączniku nr 3, pod warunkiem zachowania wartości dofinansowania przypadającego łącznie wnioskodawcom z danego powiatu;
- przyjęcia Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego i prowadzenia negocjacji jego treści z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013.

Prace nad Programem Rozwoju Subregionu Zachodniego prowadzi Biuro Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku, a nadzór nad całokształtem tworzenia i wdrażania Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego stanowi Zgromadzenie Ogólne Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku.

5.2. System wyboru projektów do PRSZ

Podstawowym elementem PRSZ jest uzgodniona pomiędzy stronami Porozumienia lista projektów, istotnych dla rozwoju subregionu zachodniego. Projekty te są zgodnie z Wytycznymi do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów, co oznacza iż wybierane są pod warunkiem zobowiązania się do ich realizacji i zarezerwowaniem środków w ramach budżetu PRSZ. W PRSZ katalog beneficjentów obejmuje wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego, związki j.s.t., stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne j.s.t. posiadające osobowość prawną.

Każda ze stron Porozumienia a tym samym każdy z beneficjentów Programu miał prawo zgłosić projekt o charakterze ponadlokalnym, na który chciałby uzyskać dofinansowanie w ramach procedury przewidzianej w RPO WSL. Dla każdego proponowanego projektu należało przygotować fiszkę projektową oraz wstępne studium wykonalności zgodnie ze wzorami opracowanymi przez IZ RPO WSL. Wymienione dokumenty stanowią załączniki do Umowy o współpracy w sprawie PRSZ. Każdy projekt musiał swoim zakresem wpisywać się w typy projektów o jednakowej kategorii interwencji jednego działania lub poddziałania określonego w RPO WSL i spełniać wszystkie inne warunki określone dla projektów realizowanych w ramach RPO WSL. Decyzje o dopuszczeniu projektu do dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego podejmowane były większością głosów przez Reprezentację Subregionu. Wytyczne do procedury Projektów Kluczowych oraz Programów Rozwoju Subregionów dopuszczają utworzenie listy projektów rezerwowych, które muszą spełniać wszystkie wymienione wymogi dla projektów z listy podstawowej. W przypadku negatywnej oceny projektu z listy podstawowej, zostanie on wykreślony i może być zastąpiony jedynie przez inwestycję z listy rezerwowej. Projekty umieszczone na liście rezerwowej mogą być przedmiotem aplikowania o środki w ramach procedury konkursowej RPO WSL. W przypadku otrzymania przez projekt z listy rezerwowej dofinansowania w ramach ścieżki konkursowej lub z innych źródeł, beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie IZ RPO WSL. Lista projektów rezerwowych jest listą zamkniętą i nie przewiduje się możliwości jej aktualizacji podczas realizacji PRSZ.

Dla projektów umieszczonych na liście podstawowej niezbędne jest opracowanie wstępnych studiów wykonalności stosowanych nie jest obligatoryjne w odniesieniu do projektów znajdujących się na liście rezerwowej. Dla projektów z listy podstawowej przewidziano również odstępstwo od konieczności składania studiów wykonalności pod warunkiem łącznego spełnienia przez projekt poniższych warunków:

1. Projekt realizowany jest w partnerstwie.
2. Projekt może zostać objęty pomocą publiczną.
3. Projekt wykazuje szczególne skomplikowanie techniczne inwestycji.
4. Projekt wymaga opracowania specyficznych analiz/opracowań.

Ścieżka wyboru projektów do PRSZ składa się z trzech etapów oceny. W ramach każdego z nich IZ RPO WSL dokonuje oceny fiszek projektowych ze wskazaniem, które fiszki zostały ocenione pozytywnie, które należy uzupełnić, a które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach Programu. Kończącym etapem jest zatwierdzenie przez Instytucję Zarządzającą RPO WSL treści Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego wraz z fiszkami projektowymi i wstępnymi studiami wykonalności opracowanymi.

5.3. Wdrażanie Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego

Nadzór nad wdrażaniem Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego stanowi Zgromadzenie Ogólne Związku Subregionu Zachodniego z siedzibą w Rybniku. Upoważnionym do przekazywania informacji Instytucji Zarządzającej RPO WSL na temat realizowanych projektów jest Zarząd Związku Subregionu Zachodniego. W przypadku poważnych opóźnień, bądź nieprawidłowości w przygotowaniu lub wdrażaniu projektów środki przewidziane na realizację mogą zostać przesunięte do puli konkursowej. W przypadku pojawienia się oszczędności i kwot niewykorzystanych w ramach alokacji Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego, IZ RPO WSL będzie występować z prośbą do subregionu Zarządu Związku Subregionu Zachodniego o wytypowanie projektów rezerwowych do realizacji w ramach dostępnych środków PRSZ. Beneficjenci realizujący projekty w ramach Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego przedkładać będą do Instytucji Zarządzającej RPO WSL wnioski o dofinansowanie oraz komplet niezbędnej dokumentacji projektowej dla poszczególnych inwestycji.

Dokumentacja projektowa poddawana będzie ocenie formalnej przez IZ RPO WSL. Ocena przeprowadzana jest na podstawie kryteriów oceny formalnej określonych w Uszczegółowieniu RPO WSL na lata 2007-2013. Na tym etapie możliwe będzie uzupełnianie dokumentacji, aż do momentu, gdy spełniać ona będzie wszystkie niezbędne wymogi zdefiniowane przez IZ RPO WSL. Wśród takich wymogów przewidziano weryfikację prawidłowego określenia przez Beneficjenta wysokości pomocy publicznej dla danego projektu, jak również poziomu dofinansowania dla projektów nie objętych pomocą publiczną. Ponadto każda inwestycja musi być zweryfikowana pod kątem konieczności przeprowadzenia analizy finansowej przy zastosowaniu obliczenia luki w finansowaniu przy wykorzystaniu właściwych wzorów. W sytuacji, gdy beneficjent w kresie ustalonym przez IZ RPO WSL nie będzie mógł wykazać posiadania zabezpieczenia wymaganej kwoty, projekt taki nie będzie mógł uzyskać wsparcia i zostanie usunięty z listy projektów. Zabezpieczone wcześniej na ten projekt środki będą uznane za niewykorzystane z winy wnioskodawcy i zostaną przeniesione do puli konkursowej. W sytuacji, gdy beneficjent zabezpieczy wkład własny, niezagospodarowane środki, powstałe na skutek obniżenia dofinansowania projektu będą traktowane jako oszczędności w ramach Programu Rozwoju Subregionu.

Kolejnym etapem wdrażania jest ocena merytoryczno-techniczna dokonywana przez Komisję Oceny Projektów. Na tym etapie przewiduje się rekomendacje ekspertów odnośnie niezbędnych zmian w zakresie rzeczowo-finansowym projektu.

Po pozytywnej weryfikacji merytoryczno-technicznej dokumentacji projektowej, IZ RPO WSL podejmuje decyzję o przyznaniu dofinansowania. Po otrzymaniu decyzji, beneficjenci mogą podpisać umowę o dofinansowanie, pod warunkiem, iż zostały dostarczone wszystkie niezbędne dokumenty i pozwolenia. Wzór umowy o dofinansowanie stanowi załącznik do Uszczegółowienia RPO WSL. Po podpisaniu umowy o dofinansowanie następuje realizacja projektu zgodnie z zasadami Uszczegółowienia RPO WSL.

5.4. System monitoringu

Zgodnie z *Rozporządzeniem (WE) nr 1083/2006* oraz *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie sprawozdawczości* Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007 - 2013 ma obowiązek monitorowania postępów wdrażania RPO WSL 2007-2013.

Proces monitoringu służy zagwarantowaniu realizacji celu głównego i celów szczegółowych określonych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (monitoring rzeczowy) oraz pełnej absorpcji alokowanych środków (monitoring finansowy). Prawidłowy przebieg procesu monitoringu realizacji RPO WSL 2007-2013 wspomaga proces zarządzania, pozwala m.in. na bieżąco śledzić postęp finansowy programu, odpowiednio wcześniej reagować na występujące trudności i nieprawidłowości przyczyniając się w konsekwencji do zapewnienia odpowiedniej jakości wdrażania.

5.4.1 Ogólne warunki sprawozdawczości

Sprawozdawczość PRS odbywa się na podstawie określonej przez IZ RPO WSL listy wskaźników kluczowych dla PRS, która jest załącznikiem nr 2 do *Wytycznych do monitoringu i sprawozdawczości do procedury PK oraz PRS* zaakceptowanych przez IZ RPO WSL w dniu 20 stycznia 2009 r. Ponadto w monitoringu PRS można stosować wskaźniki dostępne w *Szczegółowym opisie priorytetów RPO WSL 2007-2013* oraz w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013*.

W procesie monitoringu Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego uczestniczą Zarząd Związku Subregionu Zachodniego będący reprezentacją subregionu, Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego, Komitet Monitorujący RPO WSL oraz beneficjenci realizujący projekty w ramach PRSZ, których obowiązki określa umowa o dofinansowanie projektu.

Sprawozdawczość z realizacji PRS odbywa się systematycznie i terminowo przez cały okres programowania.

5.4.2 Formy, tryb oraz terminy sprawozdawczości

System sprawozdawczości i monitoringu zakłada przygotowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PRS.

5.4.2.1 Sprawozdanie roczne

Sprawozdanie roczne zawiera dane dotyczące postępu realizacji projektów w ramach Programu Rozwoju Subregionu Zachodniego oraz obrazuje ogólny poziom wdrażania PRSZ w roku sprawozdawczym.

Referat Monitoringu i Kontroli Projektów IZ RPO WSL przesyła do Referatu Monitoringu i Kontroli IZ RPO WSL w terminie 90 dni kalendarzowych od upływu okresu sprawozdawczego zestawienie wskaźników produktu i rezultatu, które wykazują beneficjenci realizujący projekty w ramach PRSZ. Uzupełniająco pracownicy Referatu Monitoringu i Kontroli podczas przygotowania sprawozdania korzystają z danych znajdujących się w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 2007-2013).

Sprawozdanie przygotowane jest według wzoru określonego w załączniku nr 1 do niniejszych *Wytycznych do monitoringu i sprawozdawczości do procedury PK oraz PRS* następnie jest

akceptowane przez kierownika Referatu Monitoringu i Kontroli, i zatwierdzone przez Dyrektora/z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego.

Sprawozdanie roczne z realizacji PRS przedstawiane jest do wiadomości Komitetowi Monitorującemu RPO WSL oraz do wiadomości Zarządowi Województwa Śląskiego wraz ze sprawozdaniem rocznym z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2007-2013 nie później niż w terminie do 30 czerwca roku następującym po okresie sprawozdawczym.

Dodatkowo, każdego roku do dnia 30 czerwca, IZ RPO WSL przedstawia informację o stanie wdrażania RPO WSL 2007-2013, która zawiera także informacje o stanie wdrażania PRS.

5.4.2.2 Sprawozdanie końcowe

Sprawozdanie końcowe zawiera dane dotyczące postępu realizacji projektów oraz obrazuje poziom wdrażania PRS w całym okresie programowania.

Referat Monitoringu i Kontroli Projektów przesyła do Referatu Monitoringu i Kontroli w terminie do 30 czerwca 2016 r. zestawienie wskaźników produktu i rezultatu, które wykazują beneficjenci realizujący projekty w ramach PRS. Uzupełniająco pracownicy RMK podczas przygotowania sprawozdania korzystają z danych znajdujących się w Krajowym Systemie Informatycznym (SIMIK 2007-2013).

Sprawozdanie przygotowane jest według wzoru określonego w załączniku nr 1 do niniejszych *Wytycznych do monitoringu i sprawozdawczości do procedury PK oraz PRS* następnie jest parafowane przez kierownika RMK i zatwierdzone przez Dyrektora/z-ca Dyrektora WRR.

Sprawozdanie końcowe z realizacji PRSZ przedstawiane jest do wiadomości Komitetowi Monitorującemu RPO WSL oraz do wiadomości Zarządowi Województwa Śląskiego wraz ze sprawozdaniem końcowym z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2007-2013 nie później niż w terminie do 31 marca 2017 r.

6. Informacja o prowadzonych konsultacjach społecznych⁵

W trakcie przygotowania programu (16.07.2007) odbyły się konsultacje z udziałem prezydentów największych jednostek w Subregionie (Rybnik, Racibórz, Jastrzębie-Zdrój, Wodzisław Śląski i Żory). W konsultacjach uczestniczyli również starostowie powiatów raciborskiego, rybnickiego i wicestarosta powiatu wodzisławskiego. Wnieśli dużo uwag zarówno o charakterze ogólnym, jak i bardzo szczegółowym – uwagi te zostały naniesione, a kolejną wersję przekazano do konsultacji w gminach Subregionu.

Konsultacje listy projektów:

24 sierpnia 2006r. - Przedstawiciele samorządów Subregionu Zachodniego po raz pierwszy zdecydowali o podziale środków w trybie procedury Programów Rozwoju Subregionów. Wówczas była znana tylko kwota globalna bez wskazania przez Urząd Marszałkowski typów działań. Liderzy samorządów lokalnych jednogłośnie zdecydowali o wyborze projektów kluczowych, które będą realizowane ze środków europejskich w Subregionie Zachodnim w okresie 2007 - 2013. Co ważne spełniony został postulat Zarządu Województwa mówiący o konieczności poparcia listy projektów przez co najmniej 75% jednostek samorządu terytorialnego, które jednocześnie obejmują swym obszarem 75% ludności. Te wymogi zostały spełnione ponieważ w Zgromadzeniu Ogólnym Związku uczestniczyli przedstawiciele 25 z 28 jednostek samorządowych co stanowiło 89,3% i jednocześnie reprezentowali 94% mieszkańców regionu. Zdecydowano o wyborze następujących projektów:

1. Budowa północnej obwodnicy Żor w ciągu DW 935
Wartość projektu: 13,8 mln euro
Dofinansowanie EFRR: 12 mln euro (priorytet 7 RPO WSL)
2. Budowa i przebudowa kluczowych dróg oraz obiektów inżynierskich w Rybniku, rozprowadzających tranzyt z autostrady A1 z węzła w Równiu oraz komunikujących cały subregion z węzłem autostrady A4 w Bojkowie
Wartość projektu: 30 mln euro
Dofinansowanie EFRR: 26,17 mln euro (priorytet 7 RPO WSL)
3. Uzupełnienie sieci dróg ruchu tranzytowego pomiędzy A1 i DK 81 w ciągu Drogi Głównej Południowej przez Jastrzębie Zdrój i Mszanę
Wartość projektu: 20,5 mln euro
Dofinansowanie EFRR: 17,4 mln euro (priorytet 7 RPO WSL)
4. Uzupełnienie sieci dróg ruchu tranzytowego pomiędzy autostradą A1 w ciągu Drogi Głównej Południowej od węzła w Mszanie w kierunku zachodnim przez Wodzisław Śląski, Pszów,

---

⁵ art. 11 Rozporządzenia Rady 1083/2006

Rydułtowy do ul. Raciborskiej

Wartość projektu: 17,25 mln euro

Dofinansowanie EFRR: 15 mln euro (priorytet 7 RPO WSL)

5. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego na terenie zlewni rzeki Odry - budowa systemu oczyszczania i odprowadzania ścieków w gminach dorzecza górnej Odry

Wartość projektu: 8,05 mln euro

Dofinansowanie EFRR: 7 mln euro (priorytet 5 RPO WSL)

6. Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Bramy Morawskiej w wyniku rewitalizacji Zamku Piastowskiego w Raciborzu

Wartość projektu: 5,9 mln euro

Dofinansowanie EFRR: 5 mln euro (priorytet 3 lub 6 RPO WSL).

Zarząd Województwa zdecydował o wyborze projektu pn.: "Usprawnienie ruchu tranzytowego w Subregionie Zachodnim - budowa obwodnic w Rybniku i Żorach wraz z modernizacją DW 935" o wartości 30 mln euro (dofinansowanie 24 mln euro).

Pozostałe 58,57 mln euro pozostało do wykorzystania na projekty grupowe i indywidualne.

marca 2007r. w ramach "Dodatkowego mechanizmu finansowego skierowanego do regionów o najmniejszej szacowanej alokacji per capita" Zarząd Województwa zdecydowało o wyborze projektu pn. "Budowa drogi głównej południowej na odcinku od DW933 - ul. Pszczyńskiej w Jastrzębiu Zdroju do węzła autostrady A1 w Mszanie" o wartości 46 mln euro, dofinansowanie 32 mln euro.

W dniach 2 - 6 kwietnia 2007r. odbyły się spotkania reprezentantów powiatów ziemskich i grodzkich, których celem było wynegocjowanie podziału środków subregionalnych pomiędzy poszczególne powiaty.

27 kwietnia 2007r. Wszyscy przedstawiciele samorządów subregionu (oprócz Lubomi i Radlina) zdecydowali, podczas Narady Subregionalnej w Wodzisławiu Śląskim. o wyborze projektów do dofinansowania w ramach procedury pozakonkursowej. Podpisano pierwsze porozumienie w sprawie przygotowania Programu.

Następnie po uwagach Zarządu Województwa doprecyzowano listę projektów i 5 lipca 2007r. wszystkie samorządy lokalne podpisały, podczas II Narady Subregionalnej w Wodzisławiu Śląskim., drugie Porozumienie Subregionalne. Tam też po raz pierwszy dokonano konsultacji założeń dla diagnozy i strategii Programu Rozwoju Subregionu.

Następnie odbyło się posiedzenie (16.07.2007) gdzie Zarząd zdecydował, by pozostała część konsultacji odbyła się w drodze zgłaszania pisemnych uwag do diagnozy i strategii Programu. Projekt został przekazany wszystkim samorządom lokalnym Subregionu Zachodniego oraz osobom

bezpośrednio zajmującym się rozwojem lokalnym w gminach. Przedstawiciele samorządów lokalnych oraz partnerów społecznych przekazali szereg uwag i sugestii dot. treści PRSZ (15.08.2007).

Do dnia 10.08.2007 uwzględniono i naniesiono większość uwag. Pozostałe uwagi nie zostały ujęte w PRSZ, gdyż w większości dotyczyły obszarów i tematów nie objętych kategoriami interwencji zgodnymi z Wytycznymi (np. edukacji, służby zdrowia, infrastruktury związanej z lotniskami oraz infrastruktury kolejowej) bądź wzajemnie się wykluczających.

W styczniu 2008 dokonano konsultacji Programu z IZ RPO WSL w celu dostosowania go do opublikowanych w 27.12.2007 nowych wytycznych do procedury pozakonkursowej. Na podstawie przedstawionych uwag zmodyfikowano diagnozę programu, dokonano podziału SWOT na pola problemowe i zmian we wskaźnikach (dostosowanie do nowej listy).

Ostateczne konsultacje nowej wersji programu trwały od 11.02.2008 do 20.02.2008 – nie zgłoszono uwag do ostatecznej wersji dokumentu.

LISTA PROJEKTÓW REZERWOWYCH PROGRAMU ROZWOJU SUBREGIONU

Działanie/poddziałanie RPO	Tytuł projektu	Beneficjent	Wkład wspólnotowy (PLN)	Cel PRS	Uzasadnienie projektu	Powiązania z innymi projektami
Działanie 2.2. Rozwój elektronicznych usług publicznych	Elektroniczna karta miejska i publiczne punkty dostępu do Internetu w Mieście Rybnik - etap II rozbudowa Wirtualnego Biura	Gmina Rybnik	2439712,81	Cel II	Projekt wspomaga rozwój e-administracji oraz e-usług, które są jednym z priorytetów rozwoju społeczeństwa informacyjnego.	
Działanie 3.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	Kompleksowa realizacja ścieżki rowerowej na trasie Racibórz - Rudy	Gmina Nędza (partnerzy: Miasto Racibórz, Gmina Kuźnia Raciborska)	2595696	Cel IV	Planowana trasa ścieżki rowerowej łączyć będzie istniejące trasy rowerowe naszego Regionu. W połączeniu z innymi środkami transportu, umożliwią one odwiedzenie wszystkich największych zabytków Regionu oraz miejsc ciekawych przyrodniczo i historycznie.	
Działanie 3.2. Infrastruktura aktywnych form turystyki	Yatenga. Centrum kultur afrykańskich	Gmina Żory	6760000	Cel IV	Centrum kultur afrykańskich będzie oryginalnym i unikalnym miejscem w skali regionu, w którym wolny czas będą spędzać nie tylko mieszkańcy naszego województwa, ale także goście krajowi i zagraniczni.	
Działanie 5.1.	Kontynuacja budowy	Gmina Lyski	1600000	Cel VI	Najważniejszym obecnie	

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	kanalizacji sanitarnej ul. Rybnicka w Lyskach i Suminie				problemem jest zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy wpuszczaniem do oczyszczalni ścieków świeżych i dowożonych. Dlatego też powstała koncepcja skanalizowania większego obszaru sołectw wchodzących w skład Gminy Lyski.	
Poddziałanie 6.2.2 Rewitalizacja - "małe miasta"	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Pszowa	Gmina Pszów	1219012,17	Cel III	Doprowadzenie kanalizacji sanitarnej do terenów inwestycyjnych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gospodarczej miasta, a skanalizowanie zdegradowanych terenów pokopalnianych umożliwi nadanie tym obszarom nowych funkcji gospodarczych/ rekreacyjnych/ sportowych/turystycznych.	
Poddziałanie 6.2.2 Rewitalizacja - "małe miasta"	Rewitalizacja zespołu pałacowo - parkowego - Etap I / Park	Gmina Wodzisław Śl.	4181475,65	Cel III	Park miejski charakteryzuje się atrakcyjnym położeniem na planie miasta, w sąsiedztwie starego miasta, co powoduje, że jest często odwiedzany przez mieszkańców. Obecnie zatracą swoje funkcje ze względu na przestarzałą infrastrukturę.	
Poddziałanie 7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	Modernizacja dróg gminnych - ulic Ogrodowej, 8-go Maja, Rogozina w Syryni - rejon zabudowy jednorodzinnej tzw. Nowy Świat	Gmina Lubomia	2437831,97	Cel I	Łatwy dostęp do drogi wojewódzkiej i drogi powiatowej spowoduje zintensyfikowanie rozwoju gospodarczego i ekonomicznego w/w terenie.	
Poddziałanie 7.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury uzupełniającej kluczową sieć drogową	Modernizacja u. Nowej w Czyżowicach dla poprawy jej funkcjonalności, celem usprawnienia dojazdu do strefy przemysłowej	Gmina Gorzyce	2787106,22	Cel I	Projekt umożliwi łatwiejszy dojazd do terenów inwestycyjnych.	